En bok från SAGA

SVENSKA FOLKSAGOR

Första samlingen

I VARJE BOK FRÅN SAGA FINNS DET ETT

Exlibris är latin och betyder *ur boken, ur boksamlingen.* Ett exlibris är ägarens »märke». Det talar om vem som äger boken.

På detta blad får Du Ditt eget exlibris för den här boken. Gör så här: Texta Ditt namn på den streckade linjen i den vackra rutan här ovanför. Klipp sedan ut Ditt exlibris och klistra upp det på främre pärmens insida (lite ovanför sidans mitt och något längre in mot bokryggen).

KLIPP HÄR.

Ditt namn tryckt på femtio exlibris får Du när Du samlat fem sådana här remsor ur fem böcker från SAGA

VÄND

I VARJE BOK FRÅN SAGA FINNS DET ett sådant här exlibrisblad. Om Du samlar fem böcker från Saga och klipper av remsan nederst på varje blad så kan Du få *femtio nya exlibris till Dina övriga böcker* — och Du slipper texta Ditt namn på dem. **Du får Ditt namn tryckt.** Du skall bara i Din bokhandel lämna in de fem remsorna med Ditt namn och Din adress. Om några veckor får Du då Dina femtio exlibris med posten.

Namn .....

Adress .....

Postadress ..... Ålder .....

Fridtjuv Berg / Svenska Folksagor

Fridtjuv Berg

Svenska Folksagor

FÖRSTA SAMLINGEN

SVENSK LÄRARETIDNINGS FÖRLAG
STOCKHOLM

Omslag

KAJ BECKMAN

Illustrationer

ELSA OCH NATANAEL BESKOW

© SVENSK LÄRARETIDNINGS FÖRLAG

SAGA 1

Elfte upplagan

81—88 tusendet

Sthlms Bokindustri AB 1955

Innehåll

Lilla Rosa och Långa Leda 7

Vallpojken och Älvekungen 37

Prins Hatt under jorden 83

LILLA ROSA OCH LÅNGA LEDA

Duvornas gåva

Det var en gång en kung och en drottning, som hade en enda dotter. Hon var liten och snäll och skär och vit som en ros. Därför kallades hon Lilla Rosa, och alla i kungsgården höll av henne.

En dag blev drottningen sjuk och dog. Kungen och hans lilla dotter sörjde henne mycket. Men kungen ville inte, att Rosa skulle växa upp utan mor. Därför beslöt han att gifta om sig.

Nu fanns det en änka, som mer än gärna ville bli hans drottning. Hon hade en dotter, som skulle bli ett trevligt sällskap för Lilla Rosa, tänkte kungen. Men änkan var en elak och högfärdig trollpacka,

och hennes dotter var inte en bit bättre. Hon var lång och led på alla vis, och därför fick hon också heta Långa Leda.

Men detta visste kungen ingenting om. Han lät lura sig av trollpackans smil och inställsamhet och gifte sig med henne. Och så växte Lilla Rosa och Långa Leda upp tillsammans.

Långa Leda och hennes mor märkte snart, att ingen tyckte om dem men att alla höll av Lilla Rosa. Då blev styvmodern och hennes dotter mycket avundsjuka och hittade på allt möjligt för att plåga kungens dotter. Långa Leda behövde aldrig lägga två strån i kors utan fick gå och lata sig dagen lång. Lilla Rosa fick istället uträtta bägge flickornas arbete.

Men kungadottern blev inte olycklig för det, för hon var både snäll och lydig. Hur mycket arbete hennes styvmor än gav henne, så var hon lika glad och vänlig ändå och gjorde alltid sitt bästa. Då blev drottningen ännu mer förargad. Och fast Lilla Rosa alltid försökte göra henne till lags, blev styvmodern bara elakare och elakare.

En dag gick drottningen och hennes dotter ut i trädgården för att njuta av det vackra vädret. De tog Lilla Rosa med sig.

Rätt som det var, kom de förbi trädgårdsmästa-

ren. Han stod vid ett äppelträd och tittade på en murken gren, som behövde huggas bort. Men han hade glömt sin yxa i andra ändan av trädgården. Därför ropade han på sin dräng och bad honom gå efter yxan.

— Nej, sade drottningen. Det ska Rosa göra.

— Åh, inte passar sånt för en fin prinsessa, sade trädgårdsmästaren.

— Vad nu då! skrek drottningen. Hur kan du understå dej att säja emot mej? Och du, lata och olydiga unge, vände hon sig till Lilla Rosa, har du inte gett dej av ännu? Du hade ju kunnat vara tillbaka med yxan för längesen!

Innan styvmodern slutat träta, hade kungadottern redan sprungit bort till andra ändan av trädgården. När hon kom fram till yxan, såg hon, att tre vita duvor hade satt sig att vila på skaftet. Lilla Rosa stack ner handen i fickan och tog upp sitt frukostbröd. Hon smulade sönder det och strödde smulorna framför duvorna.

— Så, så, duvorna små, sade hon med sin allra mjukaste röst. Nu får ni allt lov att ge er av, för jag måste bära yxan till min styvmor.

Duvorna flaxade bort från skaftet och pickade upp smulorna. Rosa lyfte upp yxan och sprang till drottningen med den. Men hon hade inte hunnit

långt, förrän de tre duvorna stack sina huvuden tätt ihop. Vad skulle de ge den lilla flickan som hade varit så vänlig mot dem?

— Jag lovar, sade den första, att hon ska bli dubbelt så vacker som hon redan är.

— Jag lovar, sade den andra, att förvandla hennes hår till guldhår.

— Och jag, kuttrade den tredje, jag lovar, att var gång hon ler, ska en guldring falla från hennes läppar.

Så lyfte de tre duvorna sina vingar och flög sin kos. Men allt blev som de hade sagt.

När Lilla Rosa kom tillbaka till det murkna trädet, blev både drottningen och Långa Leda och trädgårdsmästaren stumma av häpnad. Flickan var dubbelt så vacker som förut, och hennes hår glänste som klaraste guld. Och när hon räckte trädgårdsmästaren yxan, blev de ännu mer förvånade. Då log hon så vänligt . . . och strax föll en guldring från hennes läppar.

Utan att säga ett ord gick drottningen därifrån med de båda flickorna. När de kom tillbaka till kungsgården, frågade hon Lilla Rosa vad som hade hänt borta i andra ändan av trädgården. Men kungadottern visste ingenting. Hon hade bara bett tre vita

duvor flytta sig från yxans skaft. Sedan hade hon genast sprungit tillbaka till styvmodern med yxan.

Drottningen grubblade länge och väl över vad hon hade fått höra. Hela dagen såg hon på Lilla Rosa och märkte med avund hur vacker hon var. Flickans hår glänste, och guldringarna kom dansande var gång hon log mot någon. Styvmodern blev grön av ilska och harm. Under natten kunde hon inte få en blund i sina ögon. Hela tiden låg hon och undrade över, hur hennes egen dotter skulle kunna bli lik styvdottern.

Tidigt nästa morgon skickade drottningen efter trädgårdsmästaren. Hon befallde, att han skulle lägga yxan på samma ställe som dagen förut. Själv skulle han gå till det murkna äppelträdet. Trädgårdsmästaren bugade sig djupt och lovade att göra som drottningen hade sagt.

Litet senare ropade drottningen på de båda flickorna. Nu skulle de som vanligt gå ut i trädgården och njuta av det vackra vädret.

Rätt som det var, kom de förbi trädgårdsmästaren. Han stod vid samma träd som dagen förut och låtsade, att han hittat en annan murken gren, som borde huggas bort. Men han hade glömt sin yxa i andra ändan av trädgården. Därför ropade han på sin dräng och bad honom gå efter yxan.

— Nej, sade drottningen. Det ska min dotter göra!

— Åh, inte passar sånt för en fin prinsessa, sade trädgårdsmästaren.

— Det blir som jag har sagt, svarade drottningen. Gå du, min snälla flicka, vände hon sig till Långa Leda. Du ska få se, att du inte kommer att ångra det!

Långa Leda blev mycket förvånad över att *hon* skulle behöva göra någon nytta.

— Men jag får säkert en stor belöning, om jag gör det, tänkte hon. Kanske jag får ett gyllene smycke.

Och så gick hon. När hon kom fram till platsen, där yxan låg, såg hon, att tre vita duvor hade satt sig att vila på skaftet. Hon blev förargad och schasade undan dem.

— Undan med er, era otäckingar, skrek hon, annars ska ni få se på annat! Vem har gett er lov att sitta här och smutsa ner yxskaftet? Det ska ju *jag* ta i med mina fina händer. Ge er i väg bara!

Hon böjde sig ner, tog en näve grus från trädgårdsgången och kastade mot duvorna. De flaxade undan och slog sig ner ett stycke längre bort i gräset. Långa Leda tog yxan och släpade den efter sig bort till modern. Men hon hade inte hunnit långt, förrän de tre duvorna stack sina huvuden tätt ihop. Vad

skulle de ge den där flickan som hade varit så elak mot dem?

— Jag lovar, sade den första, att hon ska bli dubbelt så led som hon redan är.

— Jag lovar, sade den andra, att förvandla hennes hår till ett törneris.

— Och jag, kuttrade den tredje, jag lovar, att var gång hon skrattar, ska en stor, kall padda hoppa ur hennes mun.

Så lyfte de tre duvorna sina vingar och flög sin kos. Men allt blev som de hade sagt.

När Långa Leda kom tillbaka till det murkna trädet, blev både drottningen och Lilla Rosa och trädgårdsmästaren alldeles förfärade. Hon var dubbelt så ful som förut, och hennes hår var som den värsta

törnbuske. Och när hon slängde yxan till trädgårdsmästaren, blev de ännu mer förfärade. För när hon tänkte på de stackars duvorna som hon hade schasat bort, kunde hon inte låta bli att skratta . . . och strax hoppade en stor, kall padda ur hennes mun.

Utan att säga ett ord förde drottningen in Långa Leda i kungsgården, så att ingen skulle få se, hur hennes paddor hoppade.

Och efter den dagen hade hon och hennes dotter inte svårt att hålla sig för skratt.

På den öde ön

Styvmodern kunde inte längre stå ut med att se Lilla Rosa, där hon gick omkring, vacker som en solskensdag. Att plåga henne tjänade ingenting till, det visste drottningen. Det enda som kunde hjälpa var att ta livet av henne.

Dag och natt grubblade hon över hur hon skulle bära sig åt.

En morgon sände hon i hemlighet efter en skeppare, som just skulle segla till främmande land. Hon lovade honom en stor belöning, om han tog kungadottern med på sitt fartyg. När de kom ut på havet, skulle han sänka henne i djupet, sade drottningen.

Skepparen svarade först bestämt nej. Då tog hon fram en stor påse med guldslantar. Dem skulle han få, lovade hon, om han bara gjorde henne den lilla tjänsten.

När skepparen såg guldet, kunde han inte längre spjärna emot. Han skulle göra som drottningen ville.

Nästa natt väckte drottningen Lilla Rosa ur hennes söta sömn. Hon gav kungadottern den stora penningpåsen och befallde henne bära den till skeppet. Och prinsessan gick i svarta mörkret ner till stranden. När hon hade kommit ombord, hissade skepparen segel.

Fartyget lade ut från land . . . men på stranden stod den grymma drottningen, och hennes elaka hjärta klappade hårt av glädje.

*

När skepparen kom ut på havet, började vinden vina och stormen tjuta. Skeppet blev snart slaget i spillror, och alla ombord gick till botten. Lilla Rosa var den enda som blev räddad. Vågorna bar henne till en grön ö långt ute i havet. Där lade de henne på stranden.

När Lilla Rosa märkte att hon var oskadad, reste hon sig och vandrade inåt ön. Hon gick och gick, men hon kunde inte upptäcka en enda människa.

Lilla Rosa gick i svarta mörkret ner till skeppet

Alldeles ensam var hon, och hennes föda var bär och rötter, som växte i skogen.

En dag vandrade hon omkring på stranden. Då hittade hon huvudet och benen efter en liten hjortkalv, som vilda djur hade rivit ihjäl. Lilla Rosa tyckte, att himmelens fåglar borde få nytta av köttet som fanns kvar. Hon satte skelettet på en stång, så fåglarna lättare skulle kunna upptäcka det.

Efter en stund blev hon trött av arbetet och lade sig i gräset för att vila. Men snart väcktes hon av en ljuvlig sång.

Hon lyssnade länge och trodde att hon drömde. Aldrig hade hon kunnat tänka sig något så härligt. Hon såg sig omkring och märkte, att det lilla skelettet var borta. Det hade förvandlats till en grönskande lind, och hjortkalvens huvud hade blivit en liten näktergal, som satt överst i lindens krona.

Och vartenda litet lindelöv klingade på ett sällsamt vis, så att tonerna passade underbart samman. Och näktergalen slog sina drillar så skönt, att kungadottern nästan trodde hon var i himmelen.

Efter den dagen tyckte Lilla Rosa inte längre det var så svårt att vara ensam på ön. När hon kände sig ledsen, behövde hon bara gå till den spelande linden. Då blev hon genast lugn och glad igen.

Men hon kunde inte glömma sitt hem och sin

gamle far. Ofta satte hon sig under trädet och såg med längtande blickar ut över havet.

En dag, när hon satt under linden, fick hon syn på ett stort skepp, som kom för fulla segel mot ön. Skeppets hövding var en ung kung, och han hade många käcka unga svenner ombord.

När de kom närmare ön, fick de höra den ljuvliga sången som klingade över vattnet. Männen trodde, att ön var förtrollad. De bad kungen att genast lägga om rodret och vända till havs igen.

Men kungen svarade, att han först ville veta, var sången kom ifrån. Han styrde skeppet rakt mot ön och hoppade i land. Han gick efter lindens spel och näktergalens sång och blev alltmer underlig till mods. Aldrig hade han hört något så skönt!

Men ändå underligare kände han sig, när han kom fram. För under den grönskande linden satt en ung flicka. Hennes hår glänste som guld, och hennes ansikte var skärt och vitt som en ros. Kungen hälsade den vackra flickan och frågade, om det var hon som rådde över ön.

— Så måste det väl vara, svarade hon, för på den här ön bor ingen annan. Jag är alldeles ensam med min lind och min näktergal.

Då frågade kungen, om hon var en sjöjungfru eller en vanlig människa. Hon svarade, att hon hette Lilla Rosa och var en kungadotter. Hon hade lidit skeppsbrott och blivit förd av vågorna till ön. Men

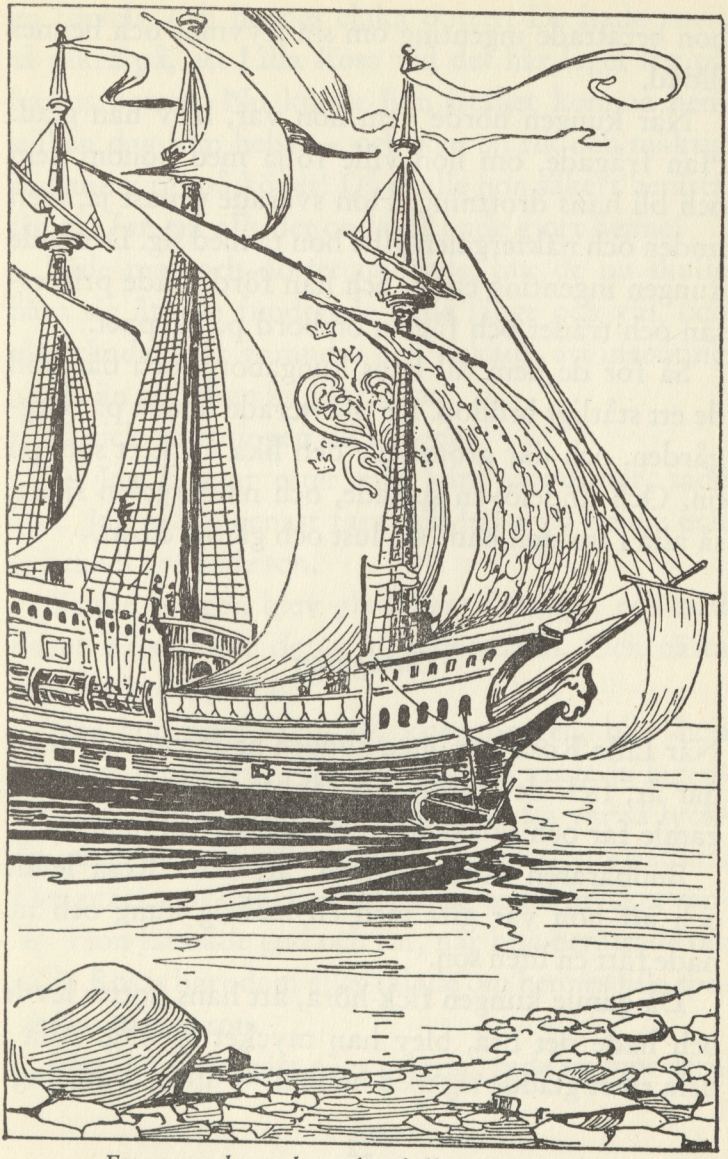

Ett stort skepp kom för fulla segel mot ön

hon berättade ingenting om sin styvmor och hennes illdåd.

När kungen hörde vem hon var, blev han glad. Han frågade, om hon ville följa med honom hem och bli hans drottning. Hon svarade genast ja, men linden och näktergalen ville hon ta med sig. Det hade kungen ingenting emot, och han förde både prinsessan och trädet och fågeln ombord på skeppet.

Så for de hem till hans kungaborg, och där höll de ett ståtligt bröllop. De planterade linden på borggården, och där grönskade den lika vackert som på ön. Och lindelöven spelade, och näktergalen sjöng, så alla i trakten hade sin lust och glädje däråt.

Guldgåsen

När Lilla Rosa och unge kungen hade varit gifta ett par år, fick de en son. Då tänkte prinsessan på sin gamle far och skickade en budbärare till honom.

Budbäraren skulle berätta, att Lilla Rosa levde och att hon var gift med en mäktig kung och nu hade fått en liten son.

Då gamle kungen fick höra, att hans dotter levde och hade det bra, blev han mycket lycklig. Alla i hela riket gladde sig med honom — utom drottning-

en förstås, och hennes elaka dotter. De hade varit så säkra på, att Lilla Rosa vid det här laget låg på havets botten. Nu kunde hon istället komma hem vilken dag som helst — och som en rik och mäktig drottning till på köpet! Då skulle hon säkert berätta för sin far om allt det onda de hade gjort henne!

Både mor och dotter undrade, hur de nu skulle bära sig åt. De funderade både länge och väl, och så nickade de åt varandra och viskade, att ingenting annat än trolldom kunde hjälpa.

Så gick drottningen till kungen.

— Jag längtar efter min kära styvdotter, sade hon. Jag måste genast fara och hälsa på henne och se hennes nyfödde son.

Gamle kungen blev glad över förslaget och bad henne hälsa både dotter och dotterson. Och nästa dag gav hon sig i väg.

När hon kom fram till kungaborgen, blev hon hjärtligt mottagen. För unge kungen visste ju ingenting om hennes falskhet, och Lilla Rosa var så lycklig, att hon helst ville glömma styvmoderns ondska. Den otäcka trollpackan visade sig också mycket vänlig. Hon lät både god och rar, när hon berättade om Lilla Rosas barndom eller talade om hennes lille spädе ljuslockige son.

När det hade gått några dagar, sade styvmodern,

att hon måste fara hem igen till sin gamle man, så han inte skulle vara så ensam. Men innan de skildes åt, ville hon gärna ge Lilla Rosa en minnesgåva, som hon hade haft med sig. Och så tog hon fram ett fint linne av silke, sömmat med guld i varenda fåll.

Lilla Rosa misstänkte inget svek utan tackade hjärtligt för gåvan. Men styvmodern smilade så sött och gladdes i sin svarta själ, för hon visste, att hennes gåva var förtrollad. Och så tog hon ett ömt avsked och for hem till kungsgården igen.

Några dagar senare tog Lilla Rosa fram det dyrbara linnet, strök över tyget med handen och beundrade de vackra sömmarna. Rätt som det var, fick hon lust att prova, om det passade. Men knappt hade hon dragit det över sig, förrän hon blev förvandlad till en gås, som flaxade ut genom fönstret och kastade sig i havet.

Men eftersom kungadottern hade gyllene hår, så fick gåsen gyllene fjädrar.

I samma stund slutade linden att spela, och näktergalen tystnade. Alla i kungaborgen undrade och frågade vad som hade hänt. När de kom till drottningens rum, låg det guldsömmade linnet på golvet, men Lilla Rosa var försvunnen.

Snart visste alla om den stora olyckan. Man sökte i öst, och man sökte i väst, men ingen hittade den

unga drottningen. Det blev stor sorg i kungaborgen och i hela riket. Allra mest sörjde unge kungen, och han ville inte låta trösta sig.

*

En månljus natt rodde kungens fiskare ut på havet för att vittja näten. Då fick de se en vacker gås med gyllene fjädrar, som låg och gungade på böljorna. De blev alla storligen förvånade och tyckte, att det var ett underligt tecken. Gåsen simmade sakta fram till båten och böjde sin vackra hals till hälsning.

— God kväll, fiskare, sade hon. Hur står det till hemma i kungaborgen?

Spelar min lind?
Sjunger min näktergal?
Gråter min lille son?
Gör min herre sig någonsin glad?

När fiskarna hörde orden och kände igen sin drottnings röst, blev de underliga till mods.

— Hemma i kungaborgen står illa till, svarade de.

Din lind spelar inte.
Din näktergal sjunger inte.
Din lille son gråter både natt och dag.
Din herre gör sig aldrig någonsin glad.

Då suckade den gyllene gåsen. Hon sade med vemodig röst:

— Stackare jag,
som på blåa böljorna far
och aldrig mer kan bli
vad jag varit har!

God natt, fiskare! Nu kommer jag hit två gånger till men sedan aldrig mer.

I samma stund försvann den gyllene fågeln. Fiskarna rodde båten i land och gick upp till kungaborgen. Där berättade de för unge kungen vad som hade hänt. Kungen befallde, att fiskarna skulle försöka fånga guldgåsen. De skulle få en stor belöning, om de lyckades.

När det blev kväll, gav de sig åter ut på havet för att vittja näten. De hade med sig en mängd snaror och starka rep. Då månen gick upp, kom den gyllene gåsen åter simmande. När hon kom fram till deras båt, böjde hon sin vackra hals till hälsning.

— God kväll, fiskare! sade hon. Hur står det till hemma i kungaborgen?

Spelar min lind?
Sjunger min näktergal?
Gråter min lille son?
Gör min herre sig någonsin glad?

— Hemma i kungaborgen står illa till, svarade fiskarna.

Din lind spelar inte.
Din näktergal sjunger inte.
Din lille son gråter både natt och dag.
Din herre gör sig aldrig någonsin glad.

Då suckade den gyllene gåsen. Hon sade med vemodig röst:

— Stackare jag,
som på blåa böljorna far
och aldrig mer kan bli
vad jag varit har!

God natt, fiskare! Nu kommer jag hit en gång till men sedan aldrig mer.

I samma stund ville gåsen simma sin väg. Men fiskarna passade på och kastade sina snaror över henne. Då blev hon mycket ängslig och slog med vingarna och skriade:

— Släpp snart eller håll bra!
Släpp snart eller håll bra!

I detsamma skiftade hon hamn och förvandlade sig till många olika skepnader. Än såg hon ut som en orm, än som en drake och än som något annat grymt och farligt djur. Då blev männen rädda och släppte snarorna.

Fiskarna rodde båten i land och gick upp till kungaborgen. Där berättade de för unge kungen vad som hade hänt. Kungen blev mycket besviken, att de hade låtit skrämma sig. Han lät sina män göra i ordning nya och starkare snaror till kvällen.

— Denna gång får ni lov att hålla bättre fast, sade han till fiskarna. Ni måste fånga gåsen, kom ihåg det! Om den gyllene fågeln kommer undan i natt, så mister ni alla livet!

När det blev kväll, gav fiskarna sig åter ut på havet för att vittja näten. De väntade och väntade, och månen gick upp, men ingen guldgås syntes. Till slut kom hon åter simmande. När hon kom fram till deras båt, böjde hon sin vackra hals till hälsning.

— God kväll, fiskare! sade hon. Hur står det till hemma i kungaborgen?

Spelar min lind?
Sjunger min näktergal?
Gråter min lille son?
Gör min herre sig någonsin glad?

— I kungaborgen står det illa till, svarade de.

Din lind spelar inte.
Din näktergal sjunger inte.
Din lille son gråter både natt och dag.
Din herre gör sig aldrig någonsin glad.

Då suckade den gyllene gåsen. Hon sade med vemodig röst:

— Stackare jag,
som på blåa böljorna far
och aldrig mer kan bli
vad jag varit har!

God natt, fiskare! Nu kommer jag aldrig, aldrig mer!

I samma stund ville gåsen simma sin väg. Men fiskarna passade på och kastade sina starka snaror över henne. Då blev hon mycket ängslig och slog med vingarna och skriade:

— Släpp snart eller håll bra!
Släpp snart eller håll bra!

I detsamma skiftade hon hamn och förvandlade sig till många olika skepnader. Än såg hon ut som en orm, än som en drake och än som något annat grymt och farligt djur. Då blev männen rädda, men de var ändå räddare för kungens vrede. Därför höll de envist fast i snarorna, och till sist lyckades de också fånga den gyllene gåsen.

Glada rodde de i land och förde genast sin dyrbara fångst upp till kungen, som blev storligen belåten. Han befallde, att man skulle vakta henne noga, så hon inte kunde flyga bort.

Men fågeln var tyst och skygg och ville inte tala. Då blev kungen olyckligare än förut. Detta var nästan ännu värre än när han trodde, att hans unga drottning var död.

Han stängde in sig i sin innersta kammare och befallde, att alla som kom och ville träffa honom skulle visas bort.

Han orkade inte ta emot någon, så ledsen var han.

När det hade gått en tid, kom en gammal kvinna gående till kungaborgen.

Hon neg för vakten och bad att få träffa unge kungen. Vakten svarade, att det inte gick för sig. Kungen var så ledsen, att han inte kunde tala med någon.

— Det vet jag, sade kvinnan. Det är just därför jag har kommit hit.

Vakten såg noga på henne. Han märkte, att hon inte var som folket är mest. Hon såg mera ut som en älvekvinna, tyckte han, en sådan som bor under jorden. Det var inte gott att veta vad hon kunde och inte kunde. Han bad därför kvinnan vänta, och så gick han in till kungen.

— Herre konung, sade han. Det står en gammal kvinna därute. Hon säjer, att hon har kommit för att hjälpa dej ur din stora sorg. Hon ser ut som en av de underjordiska — kanske hon kan ge dej ett gott råd.

Unge kungen bad honom genast föra in den främmande. Och så blev hon insläppt i den innersta kammaren. Hon neg ödmjukt vid dörren, och kungen frågade vad hon ville.

— Nådige konung, svarade hon, jag har hört, att

din drottning har blivit förvandlad till en gyllene gås. Både natt och dag sörjer du över olyckan. Nu har jag kommit hit för att lösa hennes förtrollning och ge dej din gemål tillbaka. Men då måste du lova att också göra *mej* en tjänst!

— Säj bara vad du önskar, sade kungen. Allt vad du vill ha ska du få, om det bara är något som jag förmår ge dej.

— Jo, det är så, sade kvinnan, att jag har mitt hem i berget, som ligger på andra sidan den svarta floden. Men däruppe på berget går dina kreatur och betar, och de trampar rakt ovanför våra huvuden. Mina små barn får aldrig någon ro för deras råmande och trampande. Därför ber jag dej, att du låter dina män bygga en stenmur runt omkring berget. Då kan din boskap inte längre komma upp på vårt tak och störa oss.

— Den önskan ska jag gärna uppfylla, sade kungen. Men tala nu om, vad du kan göra för mej och min stackars drottning!

— Först ska du få veta sanningen, sade älvekvinnan.

Och så började hon berätta om den elaka styvmodern och om allt ont hon hade gjort Lilla Rosa.

— Det var hon som gav din drottning det för-

trollade linnet. Hon är skulden till hela olyckan, förklarade hon.

Unge kungen kunde inte tro sina öron.

— Det kan inte vara möjligt, sade han, att den snälla gamla drottningen kan ha gjort något så elakt!

— Så är det i alla fall, sade älvekvinnan. Men jag hoppas du tog väl vara på det vackra linnet, som låg kvar i sovkammaren, när din unga drottning försvunnit?

— Här ska du se, var jag gömde det, svarade kungen.

Och så gick han fram till en stor kista, som stod i kammarens ena hörn. Han tog fram linnet och gav det åt den främmande.

— Låt oss nu gå till kammaren, där du håller guldgåsen instängd, sade hon.

Och så gick de, kungen först och kvinnan efter honom. Kungen låste upp dörren, och älvekvinnan gick rakt fram till gåsen och drog linnet över hennes hals. Då löstes förtrollningen. Lilla Rosa fick tillbaka sin rätta skepnad. Istället för gåsen stod där en underskön kvinna med gyllene hår. Hon sträckte armarna mot unge kungen . . .

Och i samma ögonblick började linden spela, och näktergalen sjöng i trädets topp, så det var en lust och glädje. Alla i kungaborgen sprang ifrån sitt ar-

bete och skyndade för att hälsa sin drottning. Och i hela landet blev en stor fröjd och glädje, när man fick veta, att unge kungen hade fått sin drottning tillbaka.

Hemkomsten

Men nu skulle den elaka styvmodern straffas, menade unge kungen, för ingen visste, vad hon kunde hitta på härnäst. Han och Lilla Rosa gjorde sig därför i ordning och reste hela långa vägen hem till gamle kungen. Den lille sonen tog de också med, för att morfadern skulle få se sitt barnbarn.

När de kom fram till kungsgården, blev gamle kungen så glad, att han kände sig som ung på nytt. Och hela hans folk fröjdade sig med honom. Alla hade de hört, att Lilla Rosa varit förtrollad till en gås, och de hade sörjt mycket över den förfärliga olyckan.

Men *en* var det, som inte blev glad, och det var drottningen! För hon begrep mer än väl, att nu var hennes falskhet upptäckt. Och glad var inte heller Långa Leda.

Unge kungen berättade allt om hur styvmodern hade burit sig åt mot Lilla Rosa. Gamle kungen blev

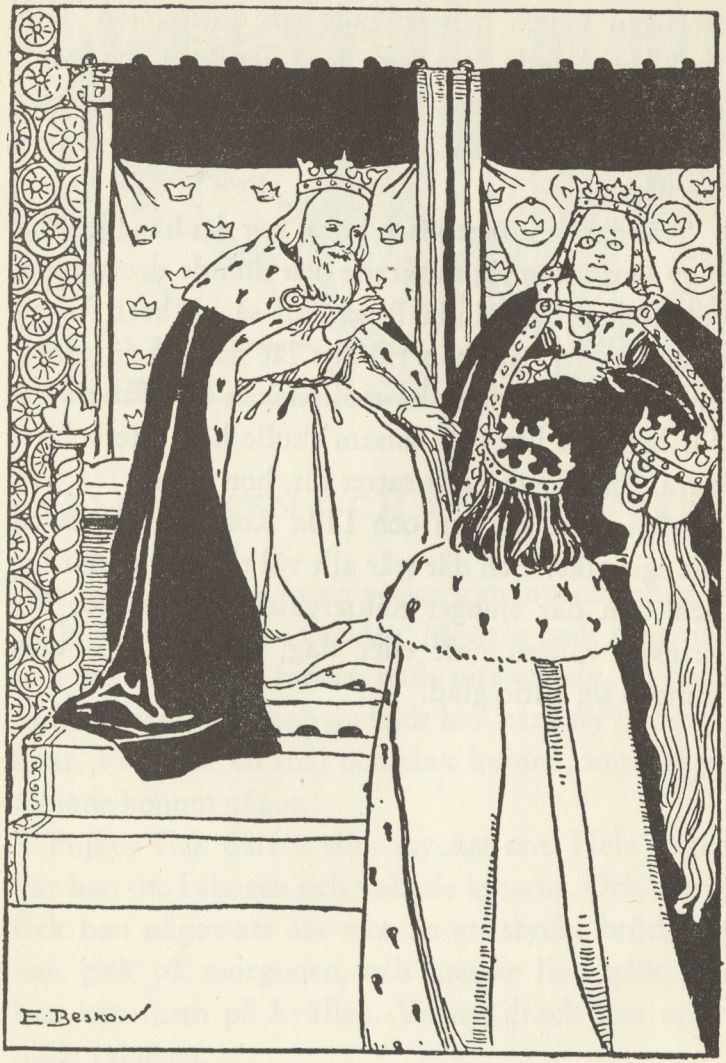

Men en var det som inte blev glad

storligen häpen och frågade sin dotter, om detta verkligen kunde vara sant. Jo, Lilla Rosa kunde inte förneka, att det var sant alltihop som unge kungen berättade. Fast själv hade hon inte velat tala om det för någon.

När gamle kungen fick höra, hur det hängde ihop, blev han utom sig av vrede och dömde drottningen till döden. Men Lilla Rosa bad så vackert för sin styvmors liv, att han till sist lät nåd gå före rätt. Istället låstes den elaka trollpackan in i fångtornet för hela sitt liv. Och ensam skulle hon inte behöva vara, för Långa Leda sattes dit, hon också.

Men unge kungen och Lilla Rosa återvände till sitt eget rike. Och där står allt väl till, där spelar linden, och där sjunger näktergalen. Där gråter lille prinsen varken natt eller dag, och där gör unge kungen sig alltid glad.

VALLPOJKEN OCH ÄLVEKUNGEN

Det var en gång en fattig pojke, som inte hade någon att hålla sig till här i världen. Modern hade dött, när han var liten, och fadern hade gift om sig. Så hade fadern också dött, och nu hade han bara styvmodern kvar. Hon var en snål och elak kvinna, som aldrig unnade honom något.

Pojken fick därför slita mycket ont. Hela dagen var han ute i skogen och vallade kreatur. Och aldrig fick han något att äta mer än ett stycke bröd, när han gick på morgonen, och kanske litet gröt, när han kom hem på kvällen. Vatten drack han ur en källa i skogen.

En sommarmorgon hade styvmodern gått sin väg utan att lägga fram något bröd alls. Pojken måste därför ge sig av på fastande mage, och han hittade ingenting att äta ute i vilda skogen. När det led mot middagstid, kände han sig mycket hungrig och började gråta. Efter en stund torkade han sina tårar

och gick bort till en liten grön kulle. Där brukade han ofta vila, när solen brände som hetast om dagarna.

Under de skuggiga träden brukade det alltid vara svalt och daggigt, men i dag var gräset nedtrampat,

daggen var borta och marken var alldeles torr. Vallpojken tyckte, att detta var mycket märkvärdigt. Han undrade, vem som kunde varit där.

Bäst som han satt och funderade, fick han syn på något, som låg och glimmade i solen strax bredvid honom. Han reste sig och gick bort för att se efter vad det kunde vara. Han såg då, att det var ett par små, små skor, av glittrande glas. Då blev han så glad, och hela dagen lekte han med de vackra små glasskorna.

När kvällen kom och solen gick i skog lockade han på sina kor och drev dem hem till byn. När han kom en bit på vägen, mötte han en liten, liten pys.

— God kväll, hälsade den lille pysen.

— God kväll igen! hälsade vallpojken tillbaka.

— Jag undrar, om du har hittat mina skor? frågade pysslingen. Jag tappade dem i morse i grön-gräset.

— Visst har jag hittat dem, svarade pojken, men kära du, låt mej behålla dem! Jag har tänkt, att jag skulle ge dem till min styvmor, när jag kommer hem. Då får jag kanske lite mat, och jag är så rysligt hungrig.

Den lille pysen blev ledsen och började be så innerligt vackert.

— Söta du, tiggde han, ge mej mina skor! Jag ska göra dej en tjänst en annan gång.

Vallpojken tyckte det var synd om pysslingen, och till slut gav han honom skorna. Den lille blev mycket glad, nickade vänligt åt pojken och sprang sin väg. Vallpojken samlade ihop sina kreatur och fortsatte vägen fram.

När han kom hem till gården, började det redan skymma. Styvmodern var ond för att han kom så sent.

— Alltid ska du gå och dra benen efter dej, så jag får sitta uppe halva natten och mjölka, skrek hon. Där finns gröt kvar i fatet. Ät nu och gå sen och lägg dej, så du i morgon kan komma upp med annat folk!

Pojken tordes ingenting säga. Han åt upp gröten och smög sig sedan bort till höskullen, där han brukade sova. Men hela natten drömde han bara om den lille pysen och hans glasskor.

Tidigt i gryningen, innan solen sken på trädtopparna, blev pojken väckt av det vanliga ropet:

— Upp med dej, din latmask! Det är ljusan dag, och kräken ska väl inte vara hungriga för din skull!

Pojken for genast upp, fick sig ett stycke bröd och drev sina kreatur i vall. Men brödbiten var inte stor, och han hittade ingenting att äta ute i vilda skogen.

När det led mot middagstid, blev han mycket hungrig och började gråta. Efter en stund torkade han sina tårar och gick bort till den lilla gröna kullen, där det alltid brukade vara så svalt och skuggigt.

Men i dag var gräset ändå mer nedtrampat än dagen förut, daggen var borta, och marken var alldeles torr. Vallpojken tyckte, att detta var mycket märkvärdigt. Han undrade, om det var den lille pysen med glasskorna som hade varit där.

Bäst som han satt och funderade, fick han syn på något som låg och lyste rött i solen strax bredvid honom. Han reste sig för att se efter vad det kunde vara. Han såg då, att det var en liten, liten toppmössa. Mössan var röd med små gyllene klockor runt kanten. Då blev han så glad, och hela dagen lekte han med den vackra lilla toppmössan.

När kvällen kom och solen gick i skog, lockade han på sina kor och drev dem hem till byn. När han kom en bit på vägen, mötte han en liten, liten pysslingflicka, den vackraste man kunde se.

— God kväll! hälsade den lilla flickan.

— God kväll igen! hälsade vallpojken tillbaka.

— Jag undrar, om du har hittat min toppmössa? frågade den lilla flickan. Jag tappade den i morse i gröngräset.

— Visst har jag hittat den, svarade pojken. Men

snälla du, låt mej behålla den! Jag har tänkt, att jag skulle ge den till min styvmor, när jag kommer hem. Då får jag kanske lite mat, och jag är så rysligt hungrig.

Den lilla flickan blev ledsen och började be så innerligt vackert.

— Söta du, tiggde hon, ge mej min mössa! Jag ska göra dej en tjänst en annan gång.

Vallpojken tyckte det var synd om pysslingflickan, och till slut gav han henne toppmössan. Flickan blev mycket glad, nickade vänligt åt pojken och sprang sin kos. Vallpojken samlade ihop sina kreatur och fortsatte vägen fram.

När han kom hem till gården, började det redan skymma. Styvmodern var ond för att han kom så sent.

— Alltid ska du gå och dra benen efter dej, skrek hon, så jag får sitta uppe halva natten och mjölka! Där finns gröt kvar i fatet. Ät nu och gå sen och lägg dej, så du i morgon kan komma upp med annat folk!

Pojken tordes ingenting säga. Han åt upp gröten och smög sig sedan bort till höskullen. Men hela natten drömde han bara om den lilla flickan och hennes toppmössa.

Tidigt i gryningen, innan solen ännu sken på trädtopparna, blev pojken väckt av det vanliga ropet:

— Upp med dej, din latmask! Det är ljusan dag, och kräken ska väl inte vara hungriga för din skull?

Pojken for upp och tänkte genast driva korna i vall. Han bad styvmodern om ett stycke bröd, innan han gick.

— Bröd, skrek den elaka styvmodern. Nej, det blir inget bröd i dag! En sån odåga som du är inte värd någon mat!

Pojken fick ge sig av på fastande mage. Och han hittade ingenting att äta ute i vilda skogen. När det led mot middagstid, kände han sig mycket hungrig

och började gråta. Efter en stund torkade han sina tårar och gick bort till den lilla gröna kullen, där det alltid brukade vara så svalt och skuggigt. Men i dag var gräset nedtrampat i stora rundlar, och marken var ännu torrare än förut.

När pojken märkte detta, kom han ihåg vad han hade hört om de små älvorna.

— De brukar vara ute och dansa i det daggiga gräset under sommarnätterna, tänkte han. De här rundlarna är förstås "älve-ringar", och den lille pysen och den lilla flickan hör till älvornas folk, det begriper jag.

Bäst som han satt och funderade, stötte han till något med foten. Det klingade till i gräset. Vallpojken böjde sig fram och såg, att det var en liten, liten pingla. Han svängde den av och an, och den klingade så ljuvligt, att alla korna kom travande och ställde sig att lyssna.

Pojken blev nu så glad, att han alldeles glömde sin hunger, och korna glömde bort sitt bete. Var gång pojken slutade pingla, gick korna sin väg, men så snart de hörde det klingande ljudet, kom de genast tillbaka. Och hela dagen lekte han med den vackra lilla pinglan.

När kvällen kom och solen gick i skog, lockade han på sina kor för att få dem med hem till byn.

Han mötte en liten, liten grå gubbe

Men korna ville hellre gå och beta, och han måste ropa på dem en lång stund.

— Kanske lyder de hellre den lilla pinglan, tänkte han.

Och så tog han fram sin bjällra och svängde den sakta fram och tillbaka, medan han gick vägen fram. Den började pingla och klinga, och strax kom skällkon löpande, och alla de andra kom efter så fort de kunde.

Då blev vallpojken glad i hågen.

— Det här var en pingla som heter duga, tänkte han. Efter den här dagen slipper jag bannor av styvmor, för nu kan jag alltid komma hem i tid. Bara det nu inte kommer någon pys eller flicka och vill locka pinglan ifrån mej!

När han kom en bit på vägen, skymtade något i vägkröken. När pojken kom närmare, såg han att det var en liten, liten, grå gubbe. När de möttes, hälsade den lille gubben så vänligt.

— God kväll! sade han och såg så snäll och godsint ut.

— God kväll igen, hälsade vallpojken tillbaka.

— Jag undrar, om du har hittat min pingla? frågade den lille gubben. Jag tappade den i morse i gröngräset.

— Visst har jag hittat den, svarade pojken. Men

snälla du, låt mej behålla den! Då kan jag få ihop kräken lite fortare och komma hem lite tidigare. Och då slipper jag bannor och får kanske lite mat också. Du ska veta, att jag alltid är så rysligt hungrig.

Den lille gubben blev så ledsen och började be så innerligt vackert.

— Söta du, tiggde han, ge mej min pingla! Jag ska göra dej en tjänst en annan gång.

— Här hjälper inga *söta du* längre, svarade pojken. Jag är inte så dum som du tror. I förrgår hittade jag ett par glasskor, och dem lockade en liten pys ifrån mej. I går fick jag tag i en toppmössa, men den gav jag åt en liten flicka. Och i kväll kommer du och vill ta ifrån mej den här lilla pinglan som är så bra, när jag ska locka hem kräken. Alla andra får hittelön, men jag får aldrig någonting!

— Jag kan inte leva utan pinglan, sade gubben. Mister jag den, så förlorar jag all min makt. Men ger du mej den inte godvilligt, så kan jag inte ta den ifrån dej, fast jag är älvekungen själv.

— Det vore fasligt synd om dej, sade pojken. Det blir väl alltid någon råd med mej; har jag rett mej utan pinglan förr, kan jag väl göra det nu också. Här har du den, älvekung; men tappa inte bort

den mera, och säj också till din pys och din flicka, att de håller reda på sina glasskor och toppmössor en annan gång!

— Inte ska du tro, att vi är otacksamma, sade gubben. Här ska du få en bjällra, som är ännu bättre att locka kräken med. Och så får du önska dej tre önskningar, vilka du vill. Men tänk dej noga för, innan du önskar!

— Tack och heder, sade pojken. Bjällran får jag nog användning för, och önskningarna behöver jag inte grunna länge på. För det första önskar jag, att jag blir kung. För det andra önskar jag mej en stor, grann kungsgård. Och till sist önskar jag mej en snäll och vacker prinsessa till drottning på min stora kungsgård.

— Du är inte buskablyg, minsann, sade älvekungen. Men vad jag har lovat, det ska jag hålla, det kan du lita på. Fast du får ge dej lite till tåls, förstås. Men hör nu noga på mej! När alla i byn har somnat i kväll, ska du stiga upp och ge dej i väg hemifrån. Vandra hela tiden norrut, ända tills du kommer till en stor kungsgård. — Stoppa på dej bjällran och ta väl vara på den. Göm också den här lilla benpipan och tappa inte bort den. Om du kommer i nöd, så blås i den! Kommer du i än värre nöd, så blås två gånger! Och om du för tredje gången rå-

kar mycket illa ut, så bryt sönder pipan! Då kommer jag och hjälper dej.

Älvekungen nickade vänligt, och i nästa ögonblick var han borta. Men pojken skakade sin nya bjällra, och den klingade så vackert och fint, att korna genast kom springande och följde honom vägen fram.

När han kom hem till gården, började det redan skymma. Styvmodern stod ute på backen och väntade på honom. När pojken hann fram, fick han den ena örfilen efter den andra.

— Jag borde köra i väg dej, och det i denna kväll, din latmask! skrek hon. Du gör varken skäl för gröt eller bröd. Det enda du förtjänar är ett riktigt rejält kok stryk, och det ska du minsann också få, så du minns det!

Pojken tänkte nästan ta och prova sin benpipa, men så kom han ihåg, att styvmodern aldrig mer skulle komma åt honom. Därför teg han och lät henne dänga och dunka på honom så mycket hon förmådde. Till slut orkade hon inte hålla på längre.

— Packa dej nu i säng, röt hon, så du i morgon kan komma upp med annat folk!

— Kära mor ska aldrig mer behöva väcka mej om morgnarna, tänkte pojken, när han smög sig upp på höskullen och lade sig att sova.

Men inte blev det mycket bevänt med sömnen, för hela tiden drömde han om den lille gubben och hans pinglor och pipor och om kungsgårdar och vackra prinsessor och alla möjliga äventyr.

*

Strax efter midnatt steg pojken upp. Han kände efter, att han hade bjällran och pipan i behåll, vände sig sedan rakt mot norr och började sin vandring. Han gick utan rast eller ro över berg och dal och genom skog och äng. Två gånger såg han solen sjunka, och två gånger såg han den stiga upp över trädtopparna, och ännu gick han kvar på vägen. Fram emot kvällen den tredje dagen fick han äntligen syn på ett stort kungaslott.

Slottet hade många tinnar och torn, och portar och trappor var av marmor. Pojken gick runt och beskådade det från alla håll. På baksidan fick han se en liten dörr.

Pojken tog mod till sig, klev in genom den lilla dörren och kom in i slottets stora kök. Där stod kungens överste köksmästare framför spisen med ett stort vitt förkläde på sig. Kungens köksor hade brått att få kvällsmaten färdig och sprang fram och tillbaka som yra höns.

Artigt tog pojken mössan av sig och hälsade god kväll. Alla köksorna snurrade runt och stirrade på

honom, och köksmästaren själv kom fram och frågade vad han ville.

— Jag undrar, sade pojken, om det kunde finnas någon tjänst för mej här på slottet?

— Det beror på vad du duger till, svarade köksmästaren.

— Jag kan valla fä, sade pojken.

— Då kommer du rakt som efterskickad, sade köksmästaren, för kungen behöver just en vallpojke för sina får. Men det går väl för dej som för de andra. De miste ett får varenda dag.

— Det behöver du inte vara rädd för, försäkrade pojken. Nog har jag vallat både länge och väl, och aldrig har jag förlorat ett enda av alla mina kräk.

— Då är du duktigare än de flesta, sade köks-

mästaren. Jag ska tala med överste fävaktaren, så kan du börja din tjänst i morgon bittida. Då får vi se, hur det går.

Köksmästaren frågade fävaktaren, och fävaktaren svarade genast ja.

— Det här var en bra början, tänkte pojken. Prinsessan och kungariket kommer väl också med tiden, bara jag ger mej till tåls.

En av köksorna gav honom ett rejält mål mat, och sedan fick han lägga sig att sova i en liten kammare alldeles intill fållan, där kungens får var inhysta.

Nästa morgon steg han upp i ottan och drev alla kungens får till skogs. Vid middagstiden hittade han en liten grön och skuggig kulle, där det var skönt att sitta. Han hade riklig matsäck i väskan, och bjällran och benpipan hade han i fickan. Då och då svängde han bjällran sakta av och an. Och hur långt bort fåren än betade, kom de genast löpande och ställde sig kring kullen.

När det led mot solnedgången, räknade han alla sina djur. Och då märkte han, att inte ett enda hade kommit bort. Han blev då storligen belåten. Hela vägen hem klingade han gladeligen med sin bjällra och sjöng sina vackraste visor.

När han kom hem till slottet, tittade han uppåt

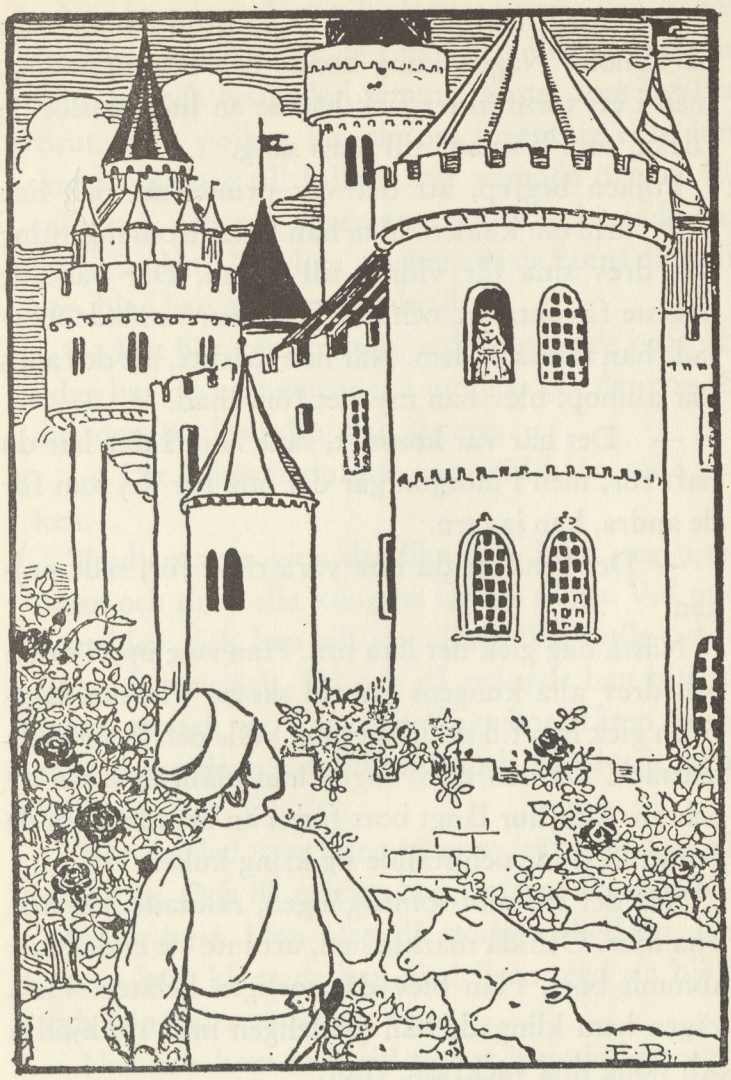

Prinsessan stod i tornfönstret

fönstren och undrade, om kungen stod där och såg på honom. Någon kung kunde han inte upptäcka, men i ett tornfönster fick han se en liten ljuslockig flicka, som lyssnade till hans sång.

Pojken begrep, att det var prinsessan, och han blev varm om kinden. Men han låtsade om ingenting och drev sina får vidare till fållan. Där väntade överste fävaktaren, och när fåren var samlade, började han räkna in dem. När han märkte, att de fanns där allihop, blev han mycket förvånad.

— Det här var konstigt, sade han. I dag har du haft tur, men i morgon går det nog för dej som för de andra, kan jag tro.

— Det behöver du inte vara rädd för, sade pojken.

Nästa dag gick det lika bra. Han steg upp i ottan och drev alla kungens får till skogs. Vid middagstiden gick han till sin lilla gröna kulle och åt sin goda matsäck. Då och då svängde han bjällran sakta av och an. Och hur långt bort fåren än betade, kom de genast löpande och ställde sig kring kullen.

När det led mot solnedgången, räknade han alla sina djur. Och då märkte han, att inte ett enda hade kommit bort. Han blev då storligen belåten. Hela vägen hem klingade han gladeligen med sin bjällra och sjöng sina vackraste visor.

När han kom hem till slottet, tittade han uppåt fönstren, och i tornet såg han den lilla prinsessan, som stod och lyssnade i samma fönster som kvällen förut. Men pojken låtsade om ingenting och drev sina får vidare till fållan. Där väntade överste fåvaktaren, och när fåren var samlade, började han räkna in dem. När han märkte, att de fanns där allihop, blev han mycket förvånad.

— Det här var konstigt, sade han. Både i går och i dag har du haft tur, men i morgon går det nog för dej som för de andra, kan jag tro.

— Det behöver du inte vara rädd för, sade pojken.

Tredje dagen gick det lika bra. Han steg upp i ottan och drev alla kungens får till skogs. Vid middagstiden gick han till sin lilla gröna kulle och åt sin goda matsäck. Då och då svängde han bjällran sakta av och an. Och hur långt bort fåren än betade, kom de genast löpande och ställde sig kring kullen.

När det led mot solnedgången, räknade han alla sina djur. Och då märkte han, att inte ett enda hade kommit bort. Han blev då storligen belåten. Hela vägen hem klingade han gladeligen med sin bjällra och sjöng sina vackraste visor.

När han kom hem till slottet, tittade han uppåt

fönstren, och i tornet såg han den lilla prinsessan, som stod och lyssnade i samma fönster som förut. Men pojken låtsade om ingenting och drev sina får vidare till fållan. Där väntade överste fävaktaren,

och när fåren var samlade, började han räkna in dem. När han märkte, att de fanns där allihop, såg han länge på vallpojken.

— Det här är bra konstigt, sade han. Nu har du

haft tur med dej tre dagar i rad, så nu behöver man väl inte oroa sej för dej och fåren längre, kan jag tro.

— Nej, sade pojken, oss tror jag nog du kan vara lugn för.

— Ja, det ser så ut, sade överste fävaktaren.

Fjärde dagen gick det ändå bättre för vallpojken. Som förut steg han upp i ottan och drev alla kungens får till skogs. Vid middagstiden gick han till sin lilla gröna kulle. När han ätit sin goda matsäck, fick han se någon komma från slottet på den lilla gröna stigen. Det var prinsessan, och hon bar på ett litet lamm, som var vitt som snö.

Hon såg sig omkring som om hon letade efter någon. Pojken reste sig från kullen och tog mössan av sig. När prinsessan fick se honom, såg hon glad ut.

— Det är just dej jag letar efter, sade hon. Här ser du mitt lilla snälla lamm, som jag har fått av min far. Det är så synd, att det inte har fått vara med de andra fåren här ute i den gröna skogen. Men vargarna har varit så svåra, och de har tagit ett lamm eller ett får varenda dag — ända tills du kom! Jag förstår, att du är en duktig vallpojke, som håller reda på sina djur. Därför ville jag nu be dej ta hand om mitt lilla lamm och se till, att det inte råkar ut för någon olycka.

Vallpojken lyssnade till prinsessans ord, och han

kände sig så underlig till mods, att han varken kunde tala eller svara. Men han tog lammet på sin arm och strök det sakta över ryggen. Och lammet var inte ängsligt utan lade sig bekvämt tillrätta i vallpojkens armar och gned huvudet mot hans hand, alldeles som en hund stryker sig mot sin husbonde. Då förstod prinsessan, att hon kunde vara lugn.

— Tack ska du ha, sade hon, jag märker att ni har blivit goda vänner med detsamma. När du kommer hem i kväll, så ska du stanna en stund på gården. Jag vill hälsa på mitt lilla lamm, och du ska tala om hur det har trivts hos dej under dagen.

Hon räckte pojken handen, tackade och vandrade bort mot slottet på den gröna stigen.

Från den dagen visste vallpojken ingenting roligare än att vårda prinsessans lilla lamm. Ibland bar han det i famnen, ibland skuttade det vid hans sida. Han skötte så väl om det, alltid var det vitt som snö och lent som silke. Aldrig släppte han det ur sikte. Han tog det med sig var morgon ut i gröna skogen. Och var kväll väntade han med det på borggården. Då kom prinsessan ut för att klappa sitt lilla lamm, och alltid hade hon några vänliga ord åt vallpojken. Det gick inte en kväll utan att hon tackade honom, för att han hade vaktat och vårdat hennes lamm så väl.

*

Ta hand om mitt lilla lamm!

Åren gick, det ena efter det andra. Pojken växte upp, och en dag var han inte en liten vallpojke utan en lång och ståtlig vallareman. Den lilla prinsessan växte upp, hon också, och blev den skönaste i fjorton kungariken. Och hur man än letade både fjärran och när, kunde man inte hitta någon som var så god och snäll.

Men en dag hände det en stor olycka — prinsessan försvann. Det blev sorg och uppståndelse, och alla sökte efter henne. Kungen och drottningen, kammarherrarna och kammarfruarna, köksmästaren och köksorna, fävaktaren och vallaren — alla letade de efter henne. När kvällen kom och det blev mörkt i kungsgården, hade de sökt igenom varenda vrå, från tornvindarna till källarhålorna. Men de hade inte upptäckt så mycket som ett hårstrå av den försvunna. Alla sörjde och snyftade, och inte blev det mycket sömn den natten för all bedrövelses skull.

Nästa dag började de söka igen redan i gryningen, men inte lyckades de bättre då. De letade tredje dagen också, men det gick lika illa, och vid det laget visste de, att det inte fanns en fläck i hela kungsgården som inte var genomsökt.

Då begrep kungen, att prinsessan hade blivit bortrövad av en jätte eller ett troll. Därför befallde han,

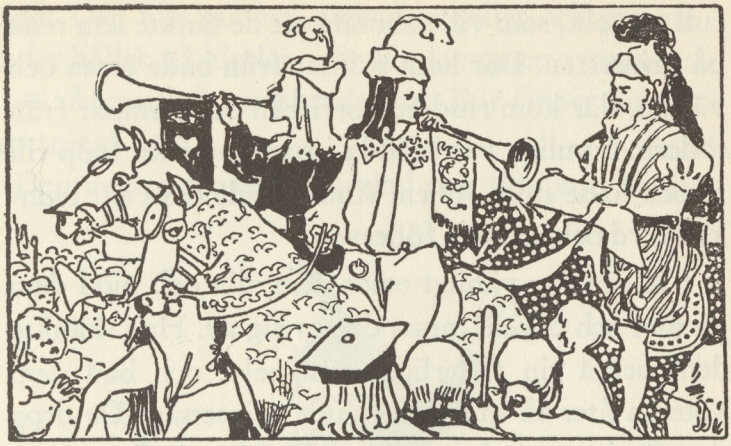

att man skulle sluta leta. Var och en skulle gå tillbaka till sina sysslor. Så skickade kungen ut sändebud till hela sitt rike och till alla riken runt omkring.

När de ridande sändebuden kom till en stad eller en by, blåste de i sina basuner, så allt folk kom löpande för att få veta vad som var på färde. Då drog sändebuden fram kungens kungörelse, och så läste de upp den med högan röst.

På det sättet fick alla veta, att kungen hade mist sin enda dotter. Den som kunde föra henne tillbaka till kungsgården, skulle få henne till gemål och dessutom halva riket.

Alla tyckte, att detta var en hederlig hittelön. Det dröjde inte mer än tre dagar, förrän borggården var

full av folk, som ville anmäla att de tänkte leta reda på prinsessan. Där kom prinsar från både östan och västan, där kom riddare norrifrån och kämpar från södern. Somliga var klädda i rustning från topp till tå och hade stora följen. Andra hade bara sitt blanka svärd och en enda följesven.

Kungen tog vänligt emot dem alla och bjöd dem på mat och dryck, innan de gav sig av. Han skänkte dem också sin faderliga välsignelse och bad dem komma åter så snart de funnit prinsessan. De drog sina färde, var och en åt sitt håll. Men de flesta kom aldrig igen, och de som vände tillbaka hade inte hittat prinsessan och inte hört något om var hon fanns.

Kungen och drottningen väntade och väntade. Till slut förstod de, att de aldrig mer skulle få se sin dotter, och deras sorg och klagan ville aldrig ta slut. Och alla i kungsgården sörjde med dem. För den unga prinsessan hade varit avhållen av alla.

Men allra mest sörjde den unge vallaren. Han förde som förut var morgon sina får i vall. Men han var aldrig glad, och aldrig sjöng han numera. Han tänkte var dag och var stund på den vackra kungadottern.

En natt hade vallaren svårt att somna. Då tyckte han med ens, att den lille älvekungen stod vid hans

bädd. Den lille gubben nickade vänligt och pekade åt det hållet på himlen, där Karlavagnen syntes.

— Åt norr, åt norr! sade han. Där finner du din drottning!

Den unge vallaren blev glad och flög upp ur sin

halvslummer. Gubben stod kvar och nickade än en gång.

— Åt norr, åt norr! upprepade han.

I nästa ögonblick var han borta. Vallaren visste inte, om han verkligen hade sett älvekungen eller

om det bara hade varit en synvilla. Men han kunde inte sova utan låg hela natten och tänkte på vad den gamle hade sagt.

Så snart det blev dager, gick han upp till kungsgården och bad köksmästaren att få tala med kungen. Köksmästaren såg förvånad på honom.

— Nu har du vallat fåren här i många år, sade han. Nog kan du väl få påökt på lönen utan att du behöver tala med kungen själv.

— Tack för det, sade vallaren, men det är inte lönen jag tänker på.

— Vad är det då du vill? frågade överste köksmästaren och rynkade ögonbrynen.

— Du får förlåta mej, sade vallaren, men det är allt en hemlighet mellan kungen och mej.

— Ser man på! Ser man på! skrattade köksmästaren. Du ser sannerligen så viktig ut, som om du hörde till själva den kungliga familjen. Kanske du tänker bli prins endera dagen?

— Vad man inte är, det kan man bli, svarade vallaren. Man kan aldrig veta!

Köksmästaren skrattade, så han måste hålla sig för magen, men han följde med vallaren upp i tronsalen. Där satt kungen i sin röda tronstol och lutade huvudet i handen och sörjde över den förlorade dottern.

Vallaren klev fram och bockade sig och undrade hur det stod till. Kungen såg upp med en vänlig nick.

— Tackar som frågar, svarade han. Det står bara illa till med mej, ända sen jag miste dotter min. Hur mår du själv? Det är väl ingenting på tok med dina får, vill jag hoppas?

— Visst inte, sade vallaren. Fåren och jag vi reder oss nog. Jag ville gärna tala med dej om en sak, men du får inte ta illa upp.

— Sjung ut du bara, menade kungen. Du har tjänat mej troget i många år. Om det nu är något du önskar, så är det väl inte för mycket att vi får talas vid om saken.

— Det är så, att jag skulle gärna vilja ha ledigt ett slag, sade vallaren. Jag hade tänkt ge mej ut och leta efter prinsessan.

Men då blev kungen mycket förgrymmad. Han for upp från tronen och slog näven i den, så det knakade.

— Skäms du inte, skrek han, att komma och driva med din kung, som är både gammal och olycklig? Nog kan du förstå, att jag nu för tiden inte är upplagd för skämt. För inte kan det väl vara ditt allvar att ge dej av och leta efter prinsessan? I all din tid har du inte gjort något annat än vallat fä. Hur skulle du då kunna gå i land med det som varken prinsar

eller riddare eller andra förnäma män har lyckats med?

— Jag kan inte minnas, att det stod något om förnämiteten i din kungörelse, svarade vallaren. Om jag hörde rätt, så sa du, att den som kom tillbaka hit med din dotter skulle få henne till gemål och halva riket på köpet. Om min tröja är av vadmal eller sammet, kan väl göra detsamma, bara prinsessan blir återfunnen.

Kungen stirrade länge på vallaren och tänkte över orden han hade hört.

— Du kan ha rätt i vad du säjer, sade han till slut. Ofta klappar ett hjärta av guld under vadmalströjan. Bara du skaffar mej dotter min tillbaka, så kvittar det lika, om du har varit min vallpojke.

— Nå, det låter höra sej, sade vallaren. Då ska jag bara säja farväl och ge mej av med detsamma. Jag ska försöka komma tillbaka så fort jag kan — med eller utan prinsessa. Men kommer jag inte tillbaka, så har jätten eller trollet tagit livet av mej.

— Du ska väl ha vapen och rustning och en bra häst, sade kungen. Gå bara till överste stallmästaren, så får du allt vad du behöver.

— Tack, sade vallaren, men sånt där passar inte för mej. Men om du vill säja till i köket, att jag får

en duktig matsäck, så ska jag nog försöka reda mej med vad jag har.

Kungen och vallaren tog varann i hand och sade farväl. Sedan gick vallaren ner i köket och fick en rejäl matsäck. När han så kom ut på borggården, stod alla på slottet där och gapade på honom. De hade fått höra vad han tänkte göra, och kökspojkarna och stallsvennerna gjorde narr av honom. Alla tyckte, att han var en riktig dumbom, som försökte sig på något så svårt.

Men vallaren stack handen i fickan och kände efter, att han hade bjällran och benpipan i gott behåll. Sedan lyfte han på sin gröna hatt och gav sig i väg.

*

Hela tiden vandrade han mot norr som älvekungen hade sagt. Över berg och öde hed gick vägen, och till slut tyckte vallaren, att det inte kunde vara långt kvar till världens ände.

Med ens stod han vid en sjö. Mitt i sjön låg en vacker ö med mycket skog, och på den ön reste sig ett ståtligt slott.

Vallaren gick runt hela sjön och tittade på det stora slottet. Rätt som det var, fick han syn på ett öppet fönster högst upp i norra tornet. I det fönstret stod en ung flicka med gyllene hår. Hon vinkade till

vallaren med ett rött sidenband. Han kände genast igen både prinsessan och sidenbandet, för just det bandet hade det lilla lammet brukat ha om halsen.

Hur skulle han nu komma över sjön? Vattnet var djupt, och han såg inte till någon båt. Han satte sig på en sten vid stranden och funderade. Men han kunde inte hitta på råd. Då kom han ihåg vad han hade i fickan. Han tog upp den lilla benpipan och blåste en lång, utdragen ton.

— God kväll, sade en röst bakom honom.

— God kväll igen, svarade vallaren och såg sig om.

Där stod den lille pysen med glasskorna.

— Vad vill du? frågade pysslingen.

— Kan du inte vara snäll och föra mej över till slottet? bad vallaren.

— Ska ske med detsamma, sade pysslingen, sätt dej bara upp på min rygg!

Vallaren kunde rakt inte begripa, hur det skulle gå till. Men då skiftade pysen hamn och blev en stor hök. Vallaren satte sig upp på hans rygg, och höken bredde ut sina vingar och flög. Fågeln stannade först, när de var framme vid ön.

Vallaren gick från stranden upp till slottet och klev in i köket. Överste köksmästaren kom själv fram och frågade vad han ville.

Hur skulle han komma över sjön?

— Jag undrar, sade vallaren, om det kunde finnas någon tjänst för mej här på slottet?

— Det beror på vad du duger till, svarade köksmästaren.

— Jag kan valla fä, sade vallaren.

— Då kommer du rakt som efterskickad, sade köksmästaren. I det här slottet och på den här ön härskar en mäktig jätte. Han behöver just nu en vallare för sina många kor. Men det går väl för dej som för alla de andra. De miste en ko varenda dag. Och går det likadant för dej, så äter jätten upp dej med hull och hår.

— Det där låter kusligt, sade vallaren. Men jag tror inte han blir fet på mej. Nog har jag vallat både länge och väl, och aldrig har jag förlorat ett enda av alla mina kräk.

— Då är du duktigare än de flesta och kan kanske få behålla livet, sade köksmästaren. Jag ska tala med jättens fävaktare, så kan du börja din tjänst i morgon bittida. Då får vi se, hur det går.

Köksmästaren frågade fävaktaren, och fävaktaren svarade strax ja.

Nästa morgon steg vallaren upp i ottan och drev alla jättens kor till skogs.

De rände omkring bland bergknallarna och var inte lätta att hålla reda på. Men när vallaren för-

lorade några av dem ur sikte, svängde han bara sin bjällra sakta fram och tillbaka. När korna hörde klangen, kom de genast springande, så vallaren kunde räkna dem och se, att ingen fattades.

När det led mot solnedgången, samlade han hela

sin hjord och förde den hemåt. Då kom jätten gående på vägen. Han var klumpig och ful och hade en grym uppsyn.

— Dej tar jag i stället för det kreatur som fattas, vrålade han på långt håll.

Vallaren rörde ett tag på sin bjällra, och genast stannade alla korna. Jätten räknade dem tre gånger, både framlänges och baklänges. Men hur han än räknade, så var alla korna där. Då ljusnade han och såg riktigt belåten ut.

— Det här var besynnerligt, sade han. Du ska vara min vallare i alla dina dar!

Så nickade han åt sin nye tjänare och gick ner till stranden. Han löste sin förtrollade båt och rodde tre gånger runt ön. Det brukade han göra varenda kväll.

När jätten hade försvunnit, tittade vallaren uppåt norra tornfönstret. Där stod prinsessan och vinkade med sitt sidenband.

— I natt, i natt, du vallareman,
går molnet undan min stjärna.
Och kommer du då, så blir jag väl din,
min krona ger jag dig gärna!

Så sjöng prinsessan med svag men klar röst.

Vallaren lyssnade till sången. Han begrep, att hon ville han skulle komma under natten och befria henne. Han vinkade med sin hatt, och så gick han hastigt bort från tornet.

När det blev mörkt, och alla låg i sin djupaste sömn, smög han sig tillbaka igen. Han ställde sig

rakt under norra tornfönstret. Där uppe var alldeles mörkt, inte det minsta lilla ljussken syntes till.

— I natten väntar din vallareman,
står stilla under ditt galler.
Och kommer du ner, så blir du väl min,
medan skuggan så vida faller.

Så sjöng han så sakta han kunde. Men prinsessan hörde det i alla fall och öppnade sitt fönster.

— Jag är inlåst här uppe, viskade hon och lutade sig ut. Portarna är av järn, och jag är bunden med länkar av guld. Du måste komma och bryta upp dem.

Hur skulle vallaren komma upp i tornet? Han funderade länge och väl men visste sig ingen råd. Då kom han ihåg vad han hade i fickan. Han tog upp den lilla benpipan och blåste en lång, utdragen ton två gånger.

— God kväll, sade en röst bakom honom.

— God kväll igen, svarade vallaren och såg sig om.

Där stod den lille älvekungen själv.

— Vad vill du? frågade gubben.

— Kan du inte vara snäll och föra prinsessan och mej bort härifrån? bad vallaren.

— Ska ske med detsamma, sade älvekungen, följ bara med mej.

Vallaren följde den lille gubben till prinsessans kammare uppe i norra tornet. Älvekungen rörde vid järnportarna, och då öppnade de sig genast av sig själva. Så satte han tummen och pekfingret på guldlänkarna, och strax föll de sönder.

Prinsessan sträckte sina fria händer mot vallaren. Alla tre gick utför torntrappan och ner till stranden. Där stannade älvekungen och sjöng:

— Liten gädda i vassen månd gå,
kom, kom så hastelig!
Din rygg en prinsessa skall rida uppå,
därtill en konung så mäktig.

Strax stod den lilla älveflickan med toppmössan framför dem. Hon hoppade ner i sjön och blev en stor gädda, som lustigt lekte i vågorna.

— Sätt er nu på gäddans rygg, sade älvekungen. Men kom ihåg, prinsessa, du får inte bli rädd, vad som än händer. Blir du ängslig, så är det förbi med min makt.

Prinsessan lovade att vara modig och satte sig på gäddans rygg med vallaren bakom sig. Älvekungen försvann, och gäddan sköt ut i sjön med sådan fart, att vattnet forsade och brusade omkring henne.

Under tiden låg jätten och snarkade. Men just när gäddan satte i väg från land, vaknade han.

— Vad är det för ett märkvärdigt brusande och forsande jag hör? tänkte han.

När han tittade ut genom fönstret, såg han något som rörde sig på vattnet med en lång, vitglänsande strimma efter sig. Han begrep genast, att det var prinsessan som flydde och att hon hade fått hjälp av någon.

Han tog sin örnhamn och flög efter så fort, så det ven i luften. När gäddan hörde de mäktiga vingslagen, dök hon ner i vattnet. Då blev prinsessan rädd och gav till ett skrik.

— Aj aj, nu går det hela på tok, sade gäddan.

I det ögonblicket gick det som älvekungen hade sagt. Hans makt var borta, och örnen grep flyk-

tingarna i sina klor. Snabbt flög han med dem tillbaka till slottet. Han lyfte av sig örnhamnen — och där stod den grymme jätten och såg på sina fångar.

— Nu är vi här igen, sade han hånfullt. Det ska allt dröja, innan vi gör om den här lustresan. Du, min lilla docka, ska redan i morgon hålla bröllop med mej! Och du, din falske tjuv, ska få vara med om bröllopet och dansa i kedjor, innan du mister ditt unga liv. Men till i morgon ska ni få vara i fred, var och en på sitt håll.

Och så drog han prinsessan med sig upp i tornkammaren. Han satte nya bojor av guld om hennes handleder, och järnportarna reglade han med sjudubbla lås. Vallaren hamnade i en fängelsehåla, femton famnar under jord.

*

Djupt nere i kolsvarta mörkret låg vallaren. Varken sol eller måne nådde in till honom. Han var dyster till sinnes. Nu skulle prinsessan bli den otäcke jättens brud, och vallaren själv skulle mista livet. När han låg där och inte visste sig någon råd, kom han ihåg vad älvekungen hade sagt första gången de råkades. Om han för tredje gången kom i svår fara, så skulle han bryta sönder benpipan.

— Nu är det på tiden, att jag försöker den utvägen, tänkte han. Hjälper inte det, så är allt hopp ute.

Han drog därför fram pipan och bröt den i två bitar.

— God kväll, sade en röst bakom honom.

— God kväll igen, svarade vallaren och såg sig om.

Där stod den lille älvekungen.

— Vad är det nu du vill? frågade han.

— Kan du inte vara snäll och laga så, att jag kan befria prinsessan och föra henne tillbaka till hennes far? bad vallaren.

— Ska ske, sade älvekungen. Följ bara med mej!

Gubben tog honom med sig genom reglade dörrar och stängda gemak. Till slut kom de in i en stor sal, full med svärd, spjut och yxor och andra vapen. Det skimrade och gnistrade om alltihop, somligt blänkte som blankt stål, annat lyste som klaraste guld. Runt väggarna stod stora kistor. I dem låg många präktiga rustningar. I ena hörnet fanns en stor öppen spis. Gubben gick bort till spisen och gjorde upp en stor eld.

— Det är bäst du klär av dej nu, sade han.

Vallaren lydde, och när han krupit ur sina grå vallarepaltor, slängde älvekungen dem på elden. Så gick den gamle bort till den största järnkistan. Ur den lyfte han upp en grann rustning, som glänste som klaraste guld.

— Det är bäst du klär på dej nu, sade han.

Vallaren lydde, och snart stod han där i rustning från huvud till fot. Älvekungen tog ner ett väldigt svärd från väggen och räckte det till vallaren.

— Det här svärdet är mycket skarpt, sade han. Ta väl vara på det — det är så bestämt, att det och inget annat ska döda jätten.

Vallaren trodde, att han skulle känna sig orörlig och hjälplös i den tunga, ovana rustningen. Men han var i stället väl till mods och kände sig lika fri och säker som en fågel i luften eller en fisk i vattnet. Han tyckte det var, som om han hade burit hjälm och brynja i all sin tid.

Åter gick de genom de stängda gemaken och de reglade dörrarna och kom tillbaka till den svarta fängelsehålan femton famnar under jord.

— Är det ingenting annat du vill? frågade älvekungen.

— Nej, nu är jag storbelåten, svarade vallaren. Stor tack för din goda hjälp! Hälsa din pys och din flicka, om vi inte råkas mer.

— Lycka till då! sade älvekungen. Och farväl!

Nu satt vallaren åter ensam i mörkret, där det varken lyste sol eller måne. Men han var inte ledsen längre utan väntade bara på att få komma upp i bröllopssalen.

Det blev mycket buller och bång i slottet längre fram på dagen. Jätten hade bjudit många släktingar till bröllopet, och de kom från alla håll, den ena mer anskrämlig än den andra.

Nu blev prinsessan pyntad och klädd till brud, hur mycket hon än spjärnade emot. Trollgummorna satte på henne guldkrona och röda guldringar och andra dyrbara smycken, som jättens mor och mormor hade burit.

När hon var färdig, ledde de ner henne till bröllopssalen. Där fick hon sitta vid jättens sida vid det stora bröllopsbordet. Inte fattades det något i välfägnaden, där var fullt upp av både mat och dryck. Jättarna och jättegummorna åt och drack av hjärtans lust.

Men prinsessan kunde inte få ner en bit. Hon bara grät och snyftade.

— Om jag ändå inte hade blivit så rädd, när jag satt på gäddans rygg, tänkte hon. Då hade allt varit bra nu!

Men nu var det som det var. Hon måste bli den grymme jättens brud, och den unge vallaren måste dö.

Mot kvällen, när solen sjönk bakom trädtopparna, gick jätten med alla gästerna ner på borggården för

att förlusta sig. Nu skulle de roa sig med att se vallaren dansa i kedjor.

När alla var samlade, ropade jätten på sina drängar.

— Gå ner i hålan femton famnar under jord, befallde han. Ta med er lyktor, så ni kan se ordentligt. Var noga med, att fången blir ordentligt fängslad med tunga järnkedjor. Sen kan ni ta upp honom hit!

Drängarna lydde och skyndade ner i källarhålan. Men hur de än lyste med lyktorna, kunde de inte upptäcka någon fånge. De såg bara en ståtlig ung riddare med svärd, rustning och glänsande hjälm.

Då blev de så rädda, att de tappade lyktorna på källargolvet. Och de behövde mycket kortare tid för att komma femton famnar upp än de hade behövt för att komma lika långt ner.

Men efter dem kom vallaren hack i häl. Med ens stod han på slottsgården och mötte hela bröllopsskaran, som stod och väntade på sitt kvällsnöje.

— Tvi dej, ditt troll, skrek jätten, när han såg riddaren.

Hans ögon var så vassa och skarpa, att han såg tvärs igenom den glänsande rustningen.

Men vallaren blev inte skrämd av de vassa blickarna.

— Troll kan du vara själv, svarade han lugnt. Nu måste du i alla fall kämpa med mej om bruden!

Han drog sitt svärd, och det flammade som en eldslåga.

Jätten kände strax igen det blänkande vapnet. Han visste, att *just* det svärdet skulle döda honom. Hans grymma ansikte blev blekt, och han föll tungt till marken. Men vallaren sprang fram och svingade svärdet. Och han gjorde ett sådant hugg, att jättens huvud dansade av.

När bröllopsgästerna såg vad som hände, började de blekna, de också, och alla darrade de av rädsla. Och det dröjde inte länge, innan de var försvunna, var och en åt sitt håll.

Nu stod prinsessan och vallaren ensamma kvar på borggården. De log mot varandra, och prinsessan lovade att aldrig bli rädd mera. Sedan gick de ner till stranden och löste jättens förtrollade båt. Och så for de sin väg från ön.

Sedan dröjde det inte länge, förrän de var hemma i kungsgården. Och där blev stor glädje och gamman. Kungen och drottningen ställde genast till ett ståtligt bröllop. Vallaren fick sin prinsessa och halva kungariket på köpet.

Efter gamle kungens död fick han den andra hälften också. Och han och hans drottning levde lyckliga i många, många år.

Men bjällran och den sönderbrutna benpipan förvarades som ett minne i kungsgården, och där finns de väl kvar än i dag.

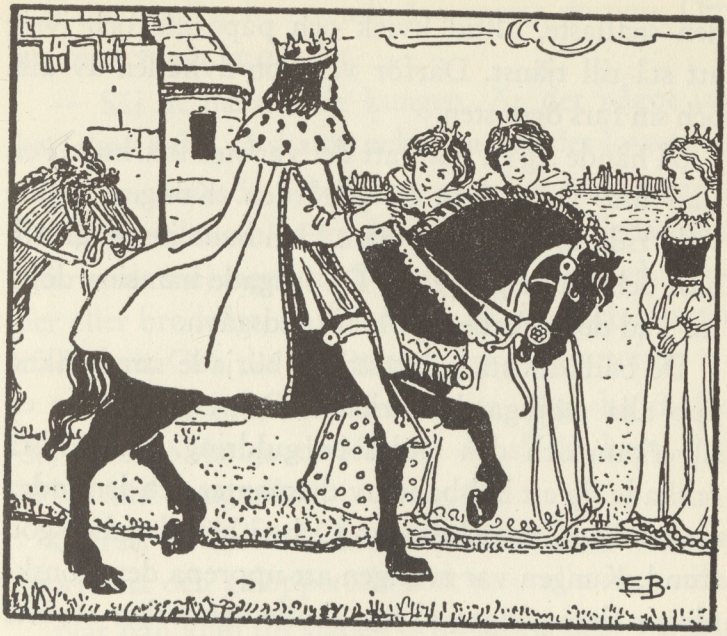

PRINS HATT UNDER JORDEN

De tre sjungande löven

Det var en gång för länge länge sedan en kung, som regerade över ett stort rike.

Tre döttrar hade han, och alla tre var så vackra, att deras like inte fanns, varken fjärran eller när. Men allra vackrast var den yngsta. Hon var också

den snällaste, alltid kvick och påpasslig och ivrig att stå till tjänst. Därför var hon avhållen av alla och sin fars ögonsten.

Så hände sig en höst, att det var stor marknad i en stad inte långt från kungsgården. Kungen tänkte själv rida dit med sina män. Han hade just stigit till häst och skulle ge sig av. Då frågade han sina döttrar vad de önskade sig i marknadsgåva.

De båda äldsta prinsessorna började strax räkna upp alla möjliga dyrbarheter. Den ena ville ha en silverkam och den andra en guldring. Den äldsta önskade sig ett halsband av diamanter och den andra ett armband av månstenar. Och så höll de på en god stund. Kungen var tvungen att upprepa deras önskningar flera gånger, så han skulle vara säker att inte glömma något.

— Ja, ja, sade han, jag ska se vad jag kan få tag i av allt det där. Men nu vill jag gärna veta vad min yngsta dotter önskar sej. Du står så tyst, men alltid är det väl något du vill ha, du också?

— Nej, jag har allt jag kan önska mej, sade prinsessan.

— Men tänk nu noga efter, sade kungen, om det ändå inte finns något som du länge har gått och längtat efter.

— Ja, nog finns det något som jag går och dröm-

mer om emellanåt, svarade den yngsta dottern. Om jag bara vågar be om det.

— Säj ut bara, sade kungen. Är det något jag kan skaffa dej, så ska du också ha det, det lovar jag.

— Jo, svarade prinsessan, en gång för längesen hörde jag talas om de tre sjungande löven. Sedan dess lämnar de mej ingen ro. Rätt som jag sitter och spinner eller broderar, så tänker jag på dem och längtar efter dem. Och det är det enda jag längtar efter.

— Det är bra, nickade kungen. Jag ska skaffa dej dina tre sjungande löv, om det så ska kosta mej halva mitt kungarike!

Och så vinkade han åt sina tre döttrar, gav hästen sporrarna och galopperade bort med alla sina män.

När han kom till staden och marknaden, var där mycket folk både från hans eget rike och från andra länder. Många främmande köpmän hade kommit för att bjuda ut sina varor på gator och torg. De hade fullt upp av både guld och silver och ädla stenar. Där rådde inte brist på någonting.

Kungen köpte allt vad hans båda äldsta döttrar hade önskat sig och mera till. Men värre var det med de tre sjungande löven. Kungen frågade köpmän både från Österland och Västerland. De bugade sig till jorden för honom och ville så gärna sälja allt

vad de hade. Men några sjungande löv hade de inte på lager, och ingen visste var de tillverkades.

Kungen gav sig inte i första taget utan gick från stånd till stånd, ur bod i bod, och frågade efter de tre sjungande löven. Men han fick samma svar överallt — ingen hade hört talas om dem.

Slutligen gick solen ner, och kungen gav sig hemåt. Han hade många dyrbarheter med sig, men till sin yngsta dotter hade han ingen marknadsgåva. Därför kände han sig missbelåten och blev tyst och tvär. Ingen av hans män vågade säga ett enda ord.

De red tysta framåt, och en lång stund hördes bara hästhovarnas klapprande mot marken.

Rätt som det var höll kungen in sin häst och började lyssna. Han tyckte han hörde som en svag klang av harpor och strängaspel, och den klangen var så vacker, att han aldrig hade hört dess make. Hans män hejdade strax sina hästar och började lyssna de också. Och ju längre de lyssnade, desto klarare och ljuvligare hördes klangen. Till sist verkade det som om hela rymden fylldes av de sköna tonerna.

Alla såg sig omkring och undrade varifrån klangen kom. Kungen lyssnade och lyssnade. Det lät som om klangen kom från en stor grön äng vid sidan om vägen. Då sporrade han sin häst och sprängde in på ängen.

Ju längre han red, desto klarare blev klangen, och när han ridit ett stycke, stannade hästen helt tvärt mitt framför en hasselbuske. Kungen såg uppåt buskens grenar . . . högst uppe i toppen satt tre gyllene löv. De rörde sig sakta av och an, och det var från dem som den ljuvliga klangen kom.

Nu blev kungen glad.

— Men detta är ju de tre sjungande löven, som min yngsta dotter önskade sej, sade han.

Och så sträckte han upp sin hand för att bryta

kvisten med löven. Men kvisten vek undan. Och i samma stund hördes en kraftig röst som ropade:

— Låt bli mina löv! Låt bli mina löv!

Det lät som om rösten kom från en håla djupt under busken. Kungen blev häpen och kände sig underlig till mods. Men så lugnade han sig.

— Vem är du? frågade han.

— Jag är *prins Hatt under jorden,* svarade rösten.

— Jaså, sade kungen. Då skänker du mej väl de tre löven som vängåva? Jag skulle ge dem till min yngsta dotter, för hon har längtat så mycket efter dem.

— Ja, jag vet det, svarade den djupa rösten. Men jag skänker inte bort en sådan dyrbarhet för ingenting.

— Vill du ha pengar, så säj bara till, sade kungen. Guld och silver har jag nog av.

— Det har jag också, svarade rösten. Löven är inte till salu. Men du ska få dem i alla fall — på *ett* villkor!

— Vad menar du? undrade kungen. Vad är det för villkor?

— Jo, svarade rösten. Du måste lova mej den första levande varelse du möter, när du kommer hem till kungsgården. Det är mitt enda villkor.

De tre prinsessorna sömmade guld på silke

Kungen teg en stund.

— Den första levande varelse jag möter . . . tänkte han. Det blir nog min hund. Så snart han hör hovslagen, kommer han säkert ut för att möta mej. Jag mister honom inte gärna, men hellre det än att min dotter ska gå och längta förgäves.

Kungen tog ett steg närmare hasselbusken.

— Det går jag in på, sade han. Den första levande varelse jag möter, när jag kommer hem till min kungsgård, den ska bli din!

— Då ska också löven bli dina, svarade rösten. Men kom väl ihåg, att en kung måste hålla sitt ord. Annars mister han äran!

Kungen sträckte upp handen igen. Nu vek kvisten inte undan, utan han kunde bryta den. Då vände kungen sin häst och red över ängen tillbaka till vägen och så vidare hemåt. Kvisten höll han i handen, och löven tystnade inte. De rörde sig sakta av och an, och där blev en sjungande klang och ett klingande spel, så hästarna dansade vägen fram. Kungens hemfärd liknade mer ett segertåg än en marknadsresa.

Medan kungen var borta, hade hans döttrar suttit hemma i kungssalen och sömmat guld på silke. De båda äldsta prinsessorna hade bara talat om de dyrbara marknadsgåvor som fadern skulle ha med

sig. Den yngsta hade suttit tyst och längtat efter att hennes far skulle komma hem igen.

När det började skymma, frågade den yngsta prinsessan, om de inte alla tre skulle gå ett stycke framåt vägen för att möta kungen.

— Jag har ingen lust, sade den äldsta, mina tunna silkesstrumpor kan bli våta av daggen.

— Jag vill inte gå, sade den andra. Mina fina sidenskor klämmer en smula.

Då gick den yngsta prinsessan ensam. Hon längtade att träffa sin far så snart som möjligt. Hon svepte om sig en kappa och började gå framåt vägen.

När hon hade gått ett litet stycke, hörde hon hästtramp och vapenrassel och män som pratade och skrattade. Men tvärs igenom trampet och pratet och gnyet hörde hon spel och klang. Det lät så ljuvligt. Aldrig hade hon hört något så vackert, inte ens i drömmen.

Prinsessan blev utom sig av lycka. Nu förstod hon, att det var hennes far som kom. Och hon begrep, att han hade skaffat henne de tre sjungande löven som hon så länge hade drömt om. Hon sprang emot honom så fort hon någonsin kunde, hoppade upp i stigbygeln och slog armarna om hans hals.

— Välkommen hem, käre far, sade hon och strålade av glädje.

Kungen blev alldeles vit i ansiktet. Den första levande varelse han mötte var inte hans hund utan hans käraste dotter! Det var sin yngsta prinsessa han hade lovat bort åt den underjordiska rösten. Han

satt alldeles stilla på sin häst och kunde varken tänka eller tala på en lång stund.

Prinsessan undrade varför han såg så ledsen ut och bad att få veta vad som hade hänt. Först ville kungen inte svara, men hon tiggde och bad. Och till

slut måste kungen berätta hur allt gått till och hur de sjungande löven blivit hans — på *ett* villkor.

— Men jag tänker inte lämna min käraste dotter till en främmande, sade han. Hellre får prins Hatt kalla mej ärelös och hämnas bäst han kan!

Prinsessan satt tyst framför sin far på sadelknappen.

— Nej, sade hon, när hon tänkt sig om en stund, kungsord är kungsord! Det är bäst, att du genast rider med mej till den främmande prinsen. Alltsamman är mitt eget fel! Vad hade jag med de tre sjungande löven att göra? — — Aldrig trodde jag, att jag så snart skulle behöva skiljas från dej. Men nu måste jag foga mej i mitt öde. *Du* ska i alla fall inte bryta ditt ord.

Kungen orkade ingenting svara. Tyst satte han sin dotter till rätta framför sig i sadeln och red tillbaka till den stora ängen. När han stannade framför hasselbusken, lade prinsessan åter armarna om hans hals och kysste honom innerligt. Sedan hoppade hon ner i gräset och vinkade ett sista farväl.

Då kastade kungen om sin häst och sprängde bort, så det gnistrade i stenarna på vägen. Han kände sig mycket olycklig — han hade ju sålt sitt eget barn. Och han visste inte ens till vem!

Men prinsessan stod stilla och såg efter fadern,

där han red bort i mörkret. När hon inte längre kunde se en skymt av honom, satte hon sig i gräset vid den gröna hasselbusken och grät bitterligen.

Prövningen

Snart blev det åter alldeles tyst. Hovslagen försvann i fjärran.

Då öppnades marken under prinsessan, och hon sjönk sakta ner genom jorden. Där stod hon i en stor

sal. Den liknade inte andra salar hon hade sett. Den var större och vackrare och rikt smyckad med guld och siden. Höga ljus brann i utsirade silverstakar. Brasan flammade i den öppna spisen. Men ingen människa syntes till.

Prinsessan gick omkring och såg på all härligheten. Där fanns så mycket vackert, att hon nästan glömde sin sorg.

Med ens slocknade ljusen i silverstakarna och brasan i den öppna spisen. Så hörde prinsessan, att en dörr öppnades och lätta steg närmade sig. Därpå grep en hand om hennes till hälsning.

— God kväll, prinsessa, hördes en djup och vänlig röst. Var inte rädd, jag är prins Hatt under jorden, och jag vill dej ingenting ont.

Prinsessan lyssnade till den vänliga rösten, och strax försvann all hennes rädsla.

— Sätt dej nu ner, sade prins Hatt, så ska jag tala om, varför jag har gjort dej och din far sådan sorg. Jag härskar över ett stort och mäktigt rike, och jag har tre systrar. De är drottningar allihop och bor i vackra slott.

Men det finns en elak häxa, som vill ha mej till man. Hon har förtrollat mej, och det gör att jag aldrig får visa mej för någon människa. Det finns bara *en* möjlighet att bli befriad ur förtrollningen.

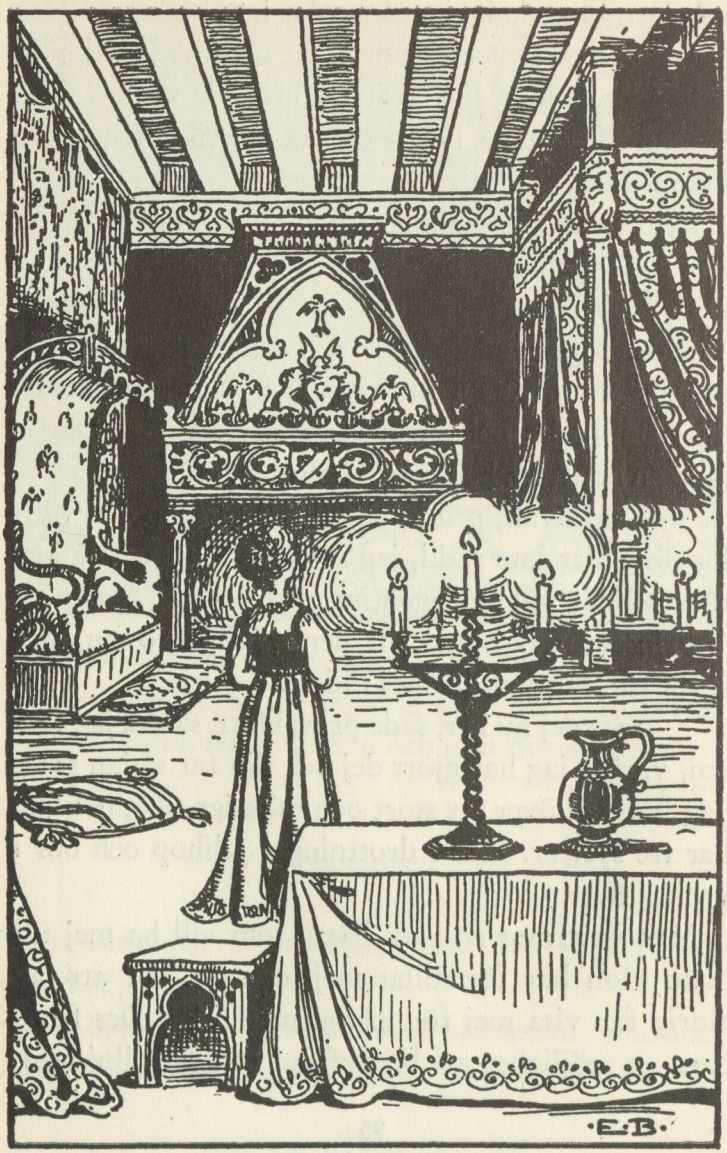

Allt blänkte och skimrade

Om du vill bli min drottning och vara mej trogen, utan att du vet hur jag ser ut, så blir jag en dag fri från häxans makt. Men om du säjer nej eller om du bryter ditt löfte, så råkar jag helt i hennes våld. Gör nu som du själv vill! Jag tänker inte tvinga dej till något. Vill du inte bli min gemål, så ska du få fara tillbaka till din fars kungsgård, när du önskar.

Medan prinsen talade, vaknade prinsessans kärlek till honom. Den växte mer och mer, och hon längtade att få befria honom från den elaka häxan, om hon bara kunde.

— Jag vill vad du vill, sade hon. Jag vill bli din och vara dej trogen i allt. Du är öm och god, det hör jag på din röst. Hur du ser ut betyder ingenting — huvudsaken är att vi håller av varann.

Så var de överens, och nu levde prins Hatt och hans prinsessa glada och lyckliga i sitt underjordiska hem. Tidigt på morgonen, innan ljusen tänts i stakarna och brasan på härden, försvann prinsen. Hela dagen var prinsessan ensam, och först på kvällen kom prinsen tillbaka. Och då var salen mörk som svarta natten.

Men allt vad prinsessan önskade sig, det fick hon, bara hon tänkte på det. Och om hon någon gång kände sig ledsen och ensam, så behövde hon bara

lyssna till de tre sjungande löven, som klingade så ljuvligt. Då blev hon genast glad igen.

Och både hon och prinsen blev ändå lyckligare, när de fick en liten son. Prinsessan tröttnade aldrig att pyssla om honom. Hela långa dagen smekte hon honom och lekte med honom och längtade efter sin käre man.

En kväll kom prins Hatt hem senare än vanligt. När prinsessan äntligen hörde hans röst, frågade hon oroligt, var han hade varit så länge.

— Det ska du genast få veta, svarade prinsen. I dag kommer jag från kungsgården och har stora nyheter med mej. Din far tänker gifta om sej, och i morgon ska bröllopet stå. Kanske du skulle vilja vara med på festen? Då får du gärna fara dit och ta vår lille son med dej. Men du måste lova att inte svika mej utan komma tillbaka hem igen!

— God är du, svarade prinsessan, men vidare förståndig är du inte! Inte kan jag överge mitt hem, och inte kan jag svika min egen man.

Då blev prinsen nöjd, och de talade inte mer om den saken.

Nästa morgon, när prins Hatt hade försvunnit, började prinsessan tänka på färden till kungsgården. Hon tog på sig sin finaste klänning och sina vack-

raste smycken. Och sin lille son klädde hon i en silverstickad kolt.

När de var i ordning, öppnade sig jorden, och de lyftes sakta upp på den gröna ängen. På vägen rullade då fram en gyllene vagn, dragen av sex hästar. Prinsessan satte sig genast upp i vagnen med sin lille son i famnen. Sedan bar det av över berg och dal, och innan hon visste ordet av, svängde hästarna in genom portvalvet till kungsgården. Prinsessan steg ur, hästar och vagn försvann, och så gick hon in genom porten.

Gästerna var redan samlade i bröllopssalen. När prinsessan kom in genom dörren, fick kungen syn på henne. Då blev det en glädje över all måtta. Kungen sprang upp från sitt högsäte och tog henne i famn och var så hjärtans glad. Sedan tog han hennes lille pys på armen och kunde inte se sig mätt på det vackra barnet.

Hans gemål, den nya drottningen, var lika vänlig,

och de båda systrarna med. Hela bröllopsskaran omringade prinsessan och välkomnade henne.

När de första hälsningarna var över, började styvmodern genast fråga ut prinsessan.

Prinsessan svarade endast, att hon hade det bra. Hon var så lycklig att hon ingenting mer kunde önska sig i världen.

Mer sade hon inte. Men drottningen var inte nöjd med det beskedet. Hon ville veta mer om prins Hatt.

— Hur ser han ut? frågade hon. Hur stort är hans rike?

Prinsessan svarade så kort hon kunde och undvek de flesta frågorna. Alla kunde märka, att de plåga-

de henne. Men ju mindre hon sade, desto nyfiknare blev drottningen, och det tog aldrig slut på hennes frågor. Till sist blev kungen misslynt.

— Kära hjärtanes, sade han. Vad rör det oss? Det viktigaste är ju, att min dotter är lycklig.

Då teg drottningen äntligen. Men lika nyfiken var hon, och bara kungen vände ryggen till, strax var hon framme igen med sina ideliga frågor.

När bröllopet hade varat i tre dagar, började prinsessan längta hem igen. Och knappt hade hon önskat sig hem, så svängde den gyllene vagnen med de sex hästarna in genom portvalvet. Prinsessan tog farväl av sin far och styvmor och sina systrar och av alla bröllopsgästerna. Så satte hon sig upp i vagnen med sin lille son i famnen.

Sedan bar det av över berg och dal, och innan hon visste ordet av, var hon framme vid den gröna hasselbusken. Där steg hon ur, hästar och vagn försvann, och marken öppnades. I nästa ögonblick stod hon med sin lille son i sitt eget hem igen, ljusen brann i stakarna, brasan flammade i spisen, och de tre sjungande löven klingade vackrare än någonsin.

Prinsessan tyckte att det var mycket bättre under jorden än i kungsgården. Och ännu gladare blev hon, när kvällen kom. Då kom prins Hatt och hälsade henne välkommen.

— Mina tankar har varit hos dej både natt och dag, sade han.

Så gick det ett år, och prins Hatt och hans prinsessa levde glada och lyckliga i sitt underjordiska hem. Allt vad prinsessan önskade sig, det fick hon, bara hon tänkte på det. Och om hon någon gång kände sig ledsen och ensam, så behövde hon bara lyssna till de tre sjungande löven, som klingade så ljuvligt. Eller också såg hon på sin lille son. Då blev hon genast glad igen.

Och både hon och prinsen blev ändå lyckligare, när de fick en liten son till. Prinsessan tröttnade aldrig att pyssla om sina små barn. Hela dagen smekte hon dem och lekte med dem och längtade efter sin käre man.

En kväll hände det för andra gången, att prins Hatt kom senare hem än vanligt. När prinsessan äntligen hörde hans röst, frågade hon oroligt, var han hade varit så länge.

— Det ska du genast få veta, svarade prinsen. I dag kommer jag från kungsgården igen och har stora nyheter med mej. Din äldsta syster ska gifta sej med en främmande kungason, och i morgon ska bröllopet stå. Kanske du vill vara med på den festen också? Då får du gärna fara dit och ta våra små barn

med dej. Men du måste lova att inte svika mej utan komma tillbaka hem igen!

— God är du, svarade prinsessan, men vidare klyftig är du inte! Inte kan jag överge mitt hem, och inte kan jag överge min käre man.

Då blev prinsen nöjd, och de talade inte mer om den saken.

Nästa morgon, när prins Hatt som vanligt hade försvunnit, började prinsessan tänka på färden till kungsgården. Hon tog på sig sin finaste klänning och sina vackraste smycken, och sina små söner klädde hon i guldstickade koltar.

När de var färdiga, öppnade sig jorden, och de lyftes sakta upp på den gröna ängen . . . På vägen rullade då fram en gyllene vagn, dragen av sex hästar. Prinsessan satte sig genast upp i vagnen med en son på vart knä. Sedan bar det av över berg och dal, och innan hon visste ordet av, svängde hästarna in genom portvalvet till kungsgården. Prinsessan steg ur, hästar och vagn försvann, och så gick hon in genom porten.

Gästerna var redan samlade i bröllopssalen. När prinsessan kom in genom dörren, fick kungen genast syn på henne. Då blev det en glädje över all måtta. Kungen sprang upp från sitt högsäte och tog henne i famn och kände sig hjärtans glad. Sedan tog han

hennes båda små på armen, den ene efter den andre, och han kunde rakt inte komma underfund med, vem av dem som var den vackraste. Och prinsessans styvmor var lika vänlig och de båda systrarna och den äldsta systerns brudgum med. Hela bröllopsskaran omringade prinsessan och välkomnade henne.

När de första hälsningarna var över, började drottningen genast fråga ut prinsessan om allt möjligt. Mest frågade hon om prins Hatt.

Prinsessan svarade så kort hon kunde, och alla kunde märka att hon inte gärna svarade på frågorna. Men ju mindre hon sade, desto nyfiknare blev drottningen, och det tog aldrig slut på hennes frågor. Till sist blev kungen misslynt.

— Kära hjärtanes, sade han. Vad rör det oss? Det viktigaste är ju, att min dotter är lycklig, och det kan du väl se, att hon är.

Då teg drottningen en stund. Men lika nyfiken var hon, och bara kungen vände ryggen till, strax var hon framme igen med sina ideliga frågor.

När bröllopet hade varat i tre dagar, började prinsessan längta hem igen. Och knappt hade hon önskat sig hem, så svängde den gyllene vagnen med de sex hästarna in genom portvalvet. Prinsessan tog farväl av sin far och styvmor och sina systrar och sin svå-

ger och alla bröllopsgästerna. Så satte hon sig upp i vagnen med de båda gossarna, en på vart knä.

Sedan bar det av över berg och dal, och innan hon visste ordet av, var hon redan framme vid den gröna hasselbusken. Där steg hon ur, hästar och vagn försvann, och marken öppnades. I nästa ögonblick stod hon med sina båda söner i sitt eget hem igen. Ljusen brann i stakarna, brasan flammade i spisen, och de tre sjungande löven spelade sin sköna sång.

Prinsessan tyckte det var mycket bättre under jorden än i kungsgården. Och ändå gladare blev hon, när kvällen kom. Då kom prins Hatt och hälsade henne välkommen.

— Mina tankar har varit hos dej både natt och dag, sade han.

Så gick det åter ett år, och prins Hatt och hans prinsessa levde glada och lyckliga i sitt underjordiska hem. Allt vad prinsessan önskade sig, det fick hon, bara hon tänkte på det. Och om hon någon gång kände sig ledsen och ensam, så behövde hon bara lyssna till de tre sjungande löven, som klingade så vackert. Eller också kunde hon se på sina små gossar, när de lekte med varandra. Då blev hon genast glad igen.

Och både hon och prinsen blev ändå lyckligare, när de en dag fick en liten flicka. Prinsessan tröttna-

de aldrig att pyssla om sina små barn. Hela dagen lekte hon med dem.

En kväll hände det för tredje gången, att prins Hatt kom senare hem än vanligt. När prinsessan äntligen hörde hans röst, frågade hon oroligt, var han hade varit så länge.

— Det ska du genast få veta, svarade prinsen. I dag kommer jag från kungsgården igen och har stora nyheter med mej. Din yngsta syster ska gifta sej med en främmande fursteson, och i morgon ska bröllopet stå. Kanske du vill vara med på den festen också? Då får du gärna fara dit och ta våra små barn med dej. Men du måste lova att inte svika mej utan komma tillbaka hem igen!

— God är du, svarade prinsessan, men ändå vet du inte, att jag inte kan överge mitt hem och aldrig svika min egen käre man.

Nästa morgon, när prins Hatt som vanligt hade försvunnit, började prinsessan tänka på färden till kungsgården. Hon tog på sig sin finaste klänning och sina vackraste smycken. De båda sönerna fick silkeskoltar med guldbroderi, och den lilla dottern klädde hon i siden och spetsar.

När de var färdiga, öppnade sig jorden, och de fördes sakta upp på den gröna ängen. På vägen rullade då fram en gyllene vagn, dragen av sex hästar.

Prinsessan satte sig genast i vagnen. En son hade hon på var sida, och den lilla dottern höll hon i famnen. Sedan bar det av över berg och dal, och innan hon visste ordet av, svängde hästarna in genom portvalvet till kungsgården. Prinsessan steg ur, hästar och vagn försvann, och så gick hon in genom porten.

Gästerna var redan samlade i bröllopssalen. När

prinsessan kom in genom dörren, fick kungen genast syn på henne. Då kan man veta, att det blev en glädje över all måtta. Kungen sprang upp från sitt högsäte och tog henne i famn och kände sig hjärtans glad. Sedan tog han hennes små barn på armen, det ena efter det andra, och han var genast säker på, att den lilla flickan var den vackraste av dem alla tre.

Och lika vänliga var prinsessans styvmor och de båda systrarna och deras män. Hela bröllopsskaran omringade prinsessan och välkomnade henne.

När de första hälsningarna var över, började drottningen som vanligt fråga ut prinsessan om allt möjligt. Mest frågade hon om prins Hatt.

Prinsessan svarade så kort hon kunde, och alla kunde märka, att drottningens frågor riktigt pinade henne. Men ju mindre hon sade, desto nyfiknare blev drottningen, och det tog aldrig slut på hennes frågor. Till sist blev kungen misslynt.

— Kära hjärtanes, sade han. Vad rör det oss? Det viktigaste är ju, att min dotter är lycklig, och det kan du väl se att hon är. Lämna henne nu i fred, är du snäll!

Då teg drottningen. Men lika nyfiken var hon, och bara kungen vände ryggen till, strax var hon framme med sina ideliga frågor.

Äntligen begrep drottningen, att på *det* viset

skulle hon ingenting få veta. Men då hittade hon på ett knep. Hon började tala om prinsessans barn.

— Du är bra lycklig som har så vackra och snälla barn, sade hon.

Prinsessans ansikte lyste upp. Barnen ville hon gärna tala om. Hon blev riktigt ivrig, och ett tu tre höll hon på med en lång beskrivning, hur rara och snälla och lydiga barnen var, alla tre. Styvmodern låtsade, som hon hörde noga på och inte tänkte på någonting annat.

— Ja, det har du nog rätt i, nickade hon. Men det är *en* sak som jag tycker är bra underlig. De har bruna ögon, fast du har blå! Men det har de väl fått efter sin far, kan jag tro?

— Ja, det har jag också alltid trott, sade prinsessan.

— *Trott,* viskade drottningen, och hennes ögon tindrade. Vet du inte, om din man har bruna eller blå ögon?

Nu förstod prinsessan vad hon hade ställt till. Hennes ansikte blev först rött som blod och sedan vitt som snö.

— Kära barn, sade drottningen och såg så deltagande ut. Är det möjligt, att du inte *vet,* hur din man ser ut?

Prinsessan visste inte vad hon skulle svara.

— Stackars barn! sade styvmodern. Jag förstår hur det hänger ihop. Säj ingenting här bland alla bröllopsgästerna! Men kom med mej, så ska du få tala ut i lugn och ro.

Hon ledde in prinsessan i sin egen kammare. Så tog hon henne i famn och beklagade henne. Det lät på drottningen, som om prinsessan hade varit den olyckligaste varelse i hela vida världen.

— Vad det måste ha varit svårt för dej, sade hon. Tänka sej, att din man inte har så mycket förtroende för dej, att han låter dej veta, hur han ser ut. Hur kan han ha hjärta att behandla dej så? Och ändå mindre förstår jag, hur du har kunnat stå ut med en sådan ovisshet — du vet ju inte, om han är en människa eller ett vidunder! Ingen annan kvinna skulle ha nöjt sej med det — men du bryr dej tydligen inte vidare om din man, det märks!

Prinsessan brast i gråt och kände sig rent olycklig.

— Visst håller jag av min man, snyftade hon, och visst vill jag gärna veta, hur han ser ut. Men jag får inte veta det.

— Du är ett riktigt litet våp, sade drottningen. Nog ska det väl kunna ordnas utan att han får reda på det. Låt mej bara tänka på saken, så ska jag nog hitta någon utväg.

När bröllopet hade varat i tre dagar, började prinsessan längta hem igen. Och knappt hade hon önskat sig hem, så svängde den gyllene vagnen med de sex hästarna in genom portvalvet. Prinsessan tog farväl av sin far och styvmor, sina systrar och svågrar och alla bröllopsgästerna. Men just när hon tänkte stiga upp i vagnen, tog styvmodern henne i armen, förde henne in i sin kammare och stängde dörren.

— Kära barn, sade hon. Det har gjort mej så ont om dej, så jag har bara gått och grubblat på hur jag skulle kunna hjälpa dej. Här har du tre saker: en ring, ett elddon och ett ljus. Stoppa dem på dej och ta väl vara på dem. När din man har somnat i kväll, ska du slå flintan mot stålet, så gnistan går genom

ringen och tänder ljuset. Men kom ihåg att vara mycket försiktig, så du inte väcker honom.

Prinsessan tackade, tog ringen, elddonet och ljuset och stoppade dem i sin ficka. Så gick hon hastigt ut och satte sig i vagnen med sina barn, en son på var sida, och den lilla dottern höll hon i famnen.

Sedan bar det av över berg och dal, och innan hon visste ordet av, var hon redan framme vid den gröna hasselbusken. Där steg hon ur, hästar och vagn försvann, och marken öppnade sig. I nästa ögonblick stod hon med sina barn i sitt eget hem igen . . . Men fast ljusen brann, brasan flammade, och de sjungande löven spelade, och barnen lekte, så kände prinsessan sig ängslig och orolig. Hon tänkte på vad styvmodern hade sagt, och orden lämnade henne ingen ro.

På kvällen kom prins Hatt hem som vanligt. Han hälsade henne välkommen.

— Mina tankar har varit hos dej både natt och dag, sade han.

Sent på kvällen sade de god natt till varandra, och snart hörde prinsessan, att hennes man hade fallit i sömn. Då steg hon upp och hämtade ringen, elddonet och ljuset. Försiktigt tog hon flintan och slog emot stålet. Hon försökte hålla stålet så att gnistan

skulle gå genom ringen. Det lyckades också, och ljusveken tändes.

Prinsessan satte handen för, så lågan inte skulle slockna. Sedan gick hon sakta fram till bädden. Där stod hon en stund och tvekade, om hon skulle våga eller inte.

— Tänk, om jag nu upptäcker, att han är ett vidunder, tänkte hon. Då får jag aldrig en glad stund mer. Men det får gå hur det vill, jag måste få veta sanningen, om det så krossar mitt hjärta.

Hon tog bort handen som skymde lågan. Ljuset föll på prinsens ansikte. Hon såg en ung man, som låg där med slutna ögon och en liten brun lock ner i pannan. Han hade ett ädelt och manligt ansikte. Prinsessan stod som fastvuxen och tordes inte dra andan. Ju längre hon såg på sin make, dess mer fylldes hennes hjärta av lycka, och hon glömde allt annat, både himmel och jord och fader och barn . . . det var som om alltihop inte hade funnits till.

Men medan hon stod där och lutade sig över den sovande, sprakade det från lågan, så att en gnista föll på prinsens hand. Prinsessan blev förskräckt och försökte blåsa ut ljuset. Men det var för sent. Prinsen vaknade och slog upp sina bruna ögon. Då förstod han vad hon hade gjort.

I samma stund tystnade de tre sjungande löven, och den skimrande underjordiska salen förvandlades till en bergsskreva med ormar och paddor. Där stod prinsen och prinsessan ensamma med sina små barn mitt i mörka natten.

— Nu var det bara tre månader kvar av häxans förtrollning, sade prinsen. Sen skulle jag varit fri. Men nu är jag blind och får aldrig se dej mer. Detta är slutet på vår lycka.

Prinsessan grät och bad, att prins Hatt skulle förlåta henne.

— Visst förlåter jag dej, svarade prinsen. Provet var för svårt för dej. Vad som nu har skett kan i alla fall inte ändras. Nu måste vi gå var och en åt sitt håll. Jag blir tvungen att uthärda mitt bittra öde, och du måste vända tillbaka till din far med våra barn. Tack för all den glädje vi har haft tillsammans!

När prinsessan hörde detta, började hon gråta ännu häftigare.

— Du har visst inte förlåtit mej, snyftade hon, eftersom du tror, att jag skulle kunna överge dej! Visst har jag handlat orätt, men din är jag, och din förblir jag, så länge jag lever.

Och så tog hon den blinde prins Hatt vid handen

och gick med honom och sina små barn ut i världen, långt bort från sitt hem under den gröna hasselbusken.

Skilsmässan

När de hade gått över den gröna ängen, kom de in i en stor, öde skog. Den var så stor, att prinsessan inte kunde se något slut på den. Men tvärs igenom skogen gick en grön stig, och den följde hon. När de hade gått både länge och väl, frågade prins Hatt:

— Kära min hustru, ser du någonting?

— Nej, svarade prinsessan, jag ser bara skog och gröna träd.

Så gick de igen, både länge och väl.

— Kära min hustru, ser du någonting? frågade prinsen.

— Nej, svarade prinsessan, jag ser ingenting annat än den stora, gröna skogen.

Så gick de igen, både länge och väl.

— Kära min hustru, sade prinsen för tredje gången. Ser du verkligen ingenting ännu?

— Jo, svarade prinsessan. Jag ser ett stort hus skymta därborta. Och taket blänker rött, som om det var av koppar.

— Äntligen, sade prinsen. Då är vi framme vid min äldsta systers slott. Nu ska du gå in och hälsa från mej. Du ska be, att hon tar vård om vår äldste son och uppfostrar honom, tills du kommer tillbaka. Själv får jag inte komma in i slottet, och hon får inte heller komma ut till mej, även om hon aldrig så gärna vill. För om hon gör det, så måste vi skiljas för alltid.

Prinsessan lovade att göra som han ville. Hon tog sin äldste son vid handen och gick in i slottet med koppartaket. Där mötte hon sin svägerska och talade om för henne vad som hade hänt. Till sist framförde hon prins Hatts hälsning.

Drottningen slog armarna om hennes hals och

lovade att vara som en mor för gossen. Prinsessan kysste sin äldste son till avsked, och sedan tänkte hon gå. Då ville drottningen följa med för att få träffa sin bror.

— Kära svägerska, gör inte det, bad prinsessan. Om du följer med ut, får prinsen och jag aldrig mötas mer.

Drottningen ville inte göra olyckan värre. Hon tog därför avsked av prinsessan och önskade henne och hennes man lycka på färden.

När prinsessan kom ut från slottet, började hon vandra på nytt. Hon ledde sin blinde man vid ena handen och sin andre son vid den andra. Prinsen bar den lilla flickan på armen. Snart kom de för andra gången in i en stor öde skog. Den var så stor, att prinsessan inte kunde se något slut på den. Men tvärs igenom skogen gick en grön stig, och den följde hon.

När de hade gått både länge och väl, frågade prins Hatt:

— Kära min hustru, ser du någonting?

— Nej, svarade prinsessan. Jag ser bara skog och gröna träd.

Och så gick de igen, både länge och väl.

— Kära min hustru, ser du någonting? frågade prinsen.

— Nej, svarade prinsessan, jag ser ingenting annat än den stora, gröna skogen.

Och så gick de igen, både länge och väl.

— Kära min hustru, sade prinsen för tredje gången. Ser du verkligen ingenting ännu?

— Jo, svarade prinsessan. Jag ser ett stort hus skymta därborta. Och taket blänker vitt, som om det var av silver.

— Äntligen, sade prinsen. Då är vi framme vid min andra systers slott. Nu ska du gå in och hälsa från mej. Du ska be att hon tar vård om vår andre son och uppfostrar honom, tills du kommer tillbaka. Själv får jag inte komma in i slottet, och hon får inte heller komma ut till mej, även om hon aldrig så gärna vill. För om hon gör det, så måste vi skiljas för alltid.

Prinsessan lovade att göra som han ville. Hon tog sin andre son vid handen och gick in i slottet med silvertaket. Där mötte hon sin svägerska och talade om för henne vad som hade hänt. Till sist framförde hon prins Hatts hälsning.

Drottningen slog armarna om hennes hals och lovade vara som en mor för gossen. Prinsessan kysste sin andre son till avsked, och sedan tänkte hon gå. Då ville drottningen följa med för att få träffa sin bror.

— Kära svägerska, bad prinsessan, gör inte det. Om du följer med ut, får prinsen och jag aldrig mötas mer.

Drottningen ville visst inte göra olyckan värre. Hon tog därför avsked av prinsessan och önskade henne och hennes man lycka på färden.

När prinsessan kom ut från slottet, började hon vandra på nytt. Hon ledde sin blinde man vid handen och bar den lilla flickan på armen. Snart kom de för tredje gången in i en stor, öde skog. Den var så stor, att prinsessan inte kunde se något slut på den. Men tvärs igenom skogen gick en grön stig, och den följde hon.

När de hade gått både länge och väl, frågade prins Hatt:

— Kära min hustru, ser du någonting?

— Nej, svarade prinsessan, jag ser bara skog och gröna träd.

Och så gick de igen, både länge och väl.

— Kära min hustru, ser du någonting? frågade prinsen.

— Nej, svarade prinsessan, jag ser ingenting annat än den stora, gröna skogen.

Och så gick de igen, både länge och väl.

— Kära min hustru, sade prinsen för tredje gången. Ser du verkligen ingenting ännu?

— Jo, svarade prinsessan. Jag ser ett stort hus skymta därborta. Och taket blänker gult, som om det var av guld.

— Äntligen, sade prinsen. Då är vi framme vid min tredje systers slott. Nu ska du gå in och hälsa från mej. Du ska be att hon tar vård om vår lilla flicka och uppfostrar henne, tills du kommer tillbaka. Själv får jag inte komma in i slottet, och hon får inte heller komma ut till mej, även om hon aldrig

så gärna vill. För om hon gör det, så måste vi skiljas för alltid.

Prinsessan lovade att göra som han ville. Hon tog sin lilla flicka på armen och gick in i slottet med guldtaket. Där mötte hon sin svägerska och talade om för henne vad som hade hänt. Till sist framförde hon prins Hatts hälsning.

Drottningen slog armarna om hennes hals och lovade vara som en mor för flickan. Prinsessan kysste den lilla dottern till avsked. Nu hade hon lämnat ifrån sig alla sina barn, och det kändes som om hennes hjärta ville brista. När hon gick ut från slottet, gick hon som i dvala och varken hörde eller såg. Hennes svägerska följde henne, men prinsessan märkte det inte och hejdade henne inte. Hon bara grät.

Och när de kom fram till den blinde prinsen, som satt därute ensam och väntade, sprang systern fram till honom och slog armarna om hans hals och snyftade bitterligen. När prinsen förstod vem det var, bleknade han.

— Kära min hustru, sade han. Detta borde du ha förhindrat. Nu ser vi varandra aldrig mer.

Prinsessan bleknade, hon med, och föll på knä för honom. Men i samma stund kom en sky ner från himmelen, och prins Hatt försvann i luften som en fågel flyger.

Prinsessan och hennes svägerska blev utom sig av förtvivlan. På en lång stund kunde de inte få fram ett ord.

— Det är nog bäst, sade svägerskan till slut, att du följer med mej in i slottet. Nu har du ju mist ditt hem och förlorat din man för alltid. Stanna du kvar hos mej!

Men prinsessan ville inte höra talas om något sådant.

— Vet du inte, sade hon, att trogen kärlek övervinner allt? Två gånger har jag gått miste om min lycka, men min man har jag inte förlorat för det. Jag ska hitta honom till slut, om jag så ska leta över hela världen.

— Då har jag bara ett råd att ge dej, sade svägerskan. Gå till det stora berget du ser därborta. Där bor en gammal trollkäring, som heter Berta. Hon är både finurlig och klok och vet mycket, som ingen annan har reda på. Kanske hon kan tala om för dej, var min bror finns.

Prinsessan tackade för rådet.

Så gick drottningen in i slottet med den lilla flickan. Och prinsessan började sin ensamma vandring genom skog och lund och över berg och dal.

När kvällen kom och skymningen föll, stannade prinsessan framför ett berg. Hon var så trött, att hon inte kunde ta ett steg till. Just när hon var nära att sjunka till marken, kastade hon en blick uppåt det mörka berget. Då fick hon syn på ett ljus, som tindrade i svarta natten som en röd stjärna.

Genast fick hon nytt mod och glömde sin trötthet. Hon reste sig och började gå uppåt. Vägen var brant och stenig. Men prinsessan märkte det inte, hon gick och gick och såg hela tiden på det röda skenet. Till sist upptäckte hon, att det kom ur en bergshåla.

Dörren till hålan var öppen, så prinsessan kunde se in. Det brann en eld därinne, och runt elden myllrade det av småtroll med långa svansar.

Längst fram satt en gammal käring och pysslade med något. Käringen var hemsk att skåda, hon var liten och krokig och brun och skrynklig i hyn. Näsan var lång, och huvudet darrade hela tiden.

Prinsessan visste inte, om hon vågade sig in. Men hon begrep, att det här måste vara mor Berta, som kanske kunde tala om, vart prins Hatt hade tagit vägen. Därför tog hon mod till sig, smög sig in genom bergadörren, gick hastigt fram till gumman och neg vackert.

— God kväll, kära mor, sade hon så artigt hon kunde.

Småtrollen blev mycket förvånade över den främmande rösten. Men gumman bara tittade upp och såg mycket belåten ut.

— God kväll igen, brummade hon. Vad är du för en som kommer och hälsar så snällt och vänligt? Här har jag nu suttit i femhundra år, och aldrig har någon kommit och gjort mej den hedern att kalla mej "kära mor". Var kommer du ifrån, kära barn?

— Jag kommer från människornas värld, svarade prinsessan.

— Jaså, sade den gamla, hör du till den sortens folk! Nå, varför är du ute och går?

— Jag är gift med prins Hatt under jorden, svarade prinsessan. Men han har blivit förtrollad av en elak häxa, och nu har jag gett mej ut för att leta reda på honom. Någon har sagt mej, att du är så gammal och vis. Så du vet kanhända, var häxan har gjort av honom.

Käringen satt tyst och tänkte efter en stund.

— Nej, sade hon, det vet jag inte. Jag är inte så värst gammal, och min visdom är det inte mycket med. Men eftersom du gjorde mej den hedern och kallade mej "kära mor", så ska jag försöka hjälpa dej i alla fall. Du ska veta, att jag har en syster, som är dubbelt så gammal som jag. Hon är både finurlig och klok och vet mycket, som ingen annan har reda

God kväll, kära mor, sade prinsessan

på. Kanske hon kan tala om för dej, var din man finns.

— Tack för rådet, svarade prinsessan. Så länge jag lever, kommer jag att vara dej tacksam.

— Lagom är bäst, sade gumman. Inte är det säkert, att det går som du önskar. Jag har inte lovat dej din man tillbaka . . . Men nu är det nog bäst, att du blir kvar här i berget över natten. I morgon bittida ska jag låta någon visa dej vägen till min syster.

Prinsessan blev kvar i hålan, och tidigt nästa morgon, när dagen började gry i öster, steg hon upp för att ge sig av. Hon tog den femhundraåriga mor Berta i hand och tackade farväl. Käringen ropade på en av sina söner, att han skulle följa med prinsessan. Det var en liten skrynklig bergapyssling med stor toppluva och långt vitt skägg.

— Vi två träffas nog aldrig mer i detta livet, sade trollkäringen. Men eftersom du gjorde mej den hedern att kalla mej "kära mor", så vill jag ge dej en liten vängåva till minne. Som du ser är det en spinnrock. Så länge du har den i behåll, behöver du aldrig lida nöd, för den spinner lika mycket garn som nio andra spinnrockar. Om du en gång råkar din man, kan du kanske få nytta av min gåva. Och så önskar jag dej lycka på färden och allt gott i livet!

Prinsessan tackade den gamla för spinnrocken.

Och det var inte mer än rätt, för utom att den kunde vara till stor nytta, så var den både vacker och dyrbar och gjord av rent guld. Hon neg vackert, tog spinnrocken under armen och sade farväl än en gång. Så gick hon ut ur hålan och följde efter den lille pysslingen, där han vandrade genom skog och lund och över berg och dal.

När kvällen kom och skymningen föll, var prinsessan så trött, att hon inte kunde ta ett steg till. Just när hon var nära att sjunka till marken, pekade pysslingen på ett högt berg framför dem. Hon kastade en blick uppåt det mörka berget. Då fick hon syn på ett ljus, som tindrade i svarta natten som en röd stjärna.

Genast fick hon nytt mod och glömde sin trötthet. Hon reste sig för att fortsätta vandringen. Men då hejdade pysslingen henne.

— Nu har jag gjort vad mor sa till mej, sade han. Däruppe bor gamla moster Märta, och henne får du själv leta reda på.

Och så lyfte han på toppluvan, nickade vänligt och sprang sin kos.

Men prinsessan började gå uppför berget. Det var dubbelt så högt och brant som det förra, och vägen var full av stockar och stora stenar. Men prinsessan märkte det inte, hon gick och gick och såg hela tiden

på det röda skenet. Till sist upptäckte hon, att det kom ur en bergshåla.

Dörren till hålan var öppen, så prinsessan kunde se in. Det brann en eld därinne, och runt elden myllrade det av småtroll med långa svansar.

Längst fram satt en gammal käring och pysslade med något. Käringen var hemsk att skåda, hon var liten och krokig och fasligt brun och skrynklig i hyn. Näsan var lång och gick ner över munnen, och huvudet runkade fram och tillbaka hela tiden.

Prinsessan visste inte, om hon vågade sig in. Men hon begrep, att det här måste vara mor Märta, som kanske kunde tala om, vart prins Hatt hade tagit vägen. Därför tog hon mod till sig, smög in genom bergadörren, gick hastigt fram till gumman och neg vackert.

— God kväll, kära mor, sade hon så artigt hon kunde.

Småtrollen blev mycket förvånade över den främmande rösten. Men gumman bara tittade upp och såg mycket belåten ut.

— God kväll igen, kraxade hon. Vad är du för en som kommer och hälsar så snällt och vänligt? Här har jag nu suttit i tusen år, och aldrig har någon kommit och gjort mej den hedern att kalla mej "kära mor". Var kommer du ifrån, kära barn?

— Sista natten låg jag hos gamla mor Berta i det andra svarta berget, svarade prinsessan.

— Bevare mej väl, kraxade käringen. Räknar du *henne* till gammalt folk också? Hon är ju bara barnet och knappt hälften så gammal som jag! Nå, varför är du ute och går?

— Jag är gift med prins Hatt under jorden, svarade prinsessan. Men han har blivit förtrollad av en elak häxa, och nu har jag gett mej ut för att leta reda på honom. Din syster Berta i berget därborta trodde, att eftersom du är så gammal och vis, så vet du kanhända, var häxan har gjort av honom.

Käringen satt tyst och tänkte efter en stund.

— Nej, sade hon, det vet jag inte. Jag är inte så värst gammal, och min visdom är det inte mycket med. Men eftersom du gjorde mej den hedern och kallade mej "kära mor", så ska jag försöka hjälpa dej i alla fall. Du ska veta, att jag har en syster som är dubbelt så gammal som jag. Hon är både finurlig och klok och vet mycket, som ingen annan har reda på. Kanske hon kan tala om för dej, var din man finns.

— Tack för rådet, svarade prinsessan. Så länge jag lever, kommer jag att vara dej tacksam.

— Lagom är bäst, sade gumman. Inte är det säkert att det går som du önskar. Jag har inte lovat dej

din man tillbaka . . . Men nu är det nog bäst, att du blir kvar här i berget över natten. I morgon bittida ska jag låta någon visa dej vägen till min syster.

Prinsessan blev kvar i hålan, och tidigt nästa morgon, när dagen började gry i öster, steg hon upp för att ge sig av. Hon tog den tusenåriga mor Märta i hand och tackade farväl. Käringen ropade på en av sina sonsöner, att han skulle följa med prinsessan. Det var en liten skrynklig bergapyssling med stor toppluva och långt, vitt skägg.

— Vi två träffas nog aldrig mer i detta livet, sade trollkäringen. Men eftersom du gjorde mej den hedern att kalla mej "kära mor", så vill jag ge dej en liten vängåva till minne. Som du ser är det en härvel. Så länge du har den i behåll, behöver du aldrig lida nöd. Den härvlar ensam allt det garn din spinnrock kan spinna. Sedan förvandlas den till en vävstol och väver alla garnhärvorna. Om du en gång råkar din man, kan du kanske få nytta av min gåva. Och så önskar jag dej lycka på färden och allt gott i livet!

Prinsessan tackade den gamla för härveln. Och det var inte mer än rätt, för utom att den kunde vara av dubbel nytta, så var den både vacker och dyrbar och gjord av renaste guld. Hon neg vackert, tog härveln under armen och sade farväl en gång till. Så gick hon ut ur hålan och följde efter den lille pyss-

lingen, där han vandrade fram genom skog och lund och över berg och dal.

När kvällen kom och skymningen föll, var prinsessan så trött, att hon inte kunde ta ett steg till. Just när hon var nära att sjunka till marken, pekade pysslingen på ett högt berg framför dem. Hon kastade en blick uppåt det mörka berget. Då fick hon syn på ett ljus, som tindrade däruppe som en röd stjärna i svarta natten.

Genast fick hon nytt mod och glömde sin trötthet. Hon reste sig för att fortsätta vandringen. Men då hejdade pysslingen henne.

— Nu har jag gjort vad farmor sa till mej, sade han. Däruppe bor gammelmor Herta, och henne får du själv leta reda på.

Och så lyfte han på toppluvan, nickade vänligt och sprang sin kos.

Prinsessan började gå uppför berget. Det var dubbelt så högt och brant som det förra, och vägen var full av stockar och stora stenar. Men prinsessan märkte det inte, hon gick och gick och såg hela tiden på det röda skenet. Till sist upptäckte hon, att det kom ur en bergshåla.

Dörren till hålan var öppen, så prinsessan kunde se in. Det brann en eld därinne, och runt elden myllrade det av småtroll med långa svansar.

Längst fram satt en gammal käring och pysslade med något. Käringen var hemsk att skåda, hon var krokig och krökt och fasligt rynkig och skrynklig i hyn. Näsan var lång och gick ihop med hakan, och huvudet for fram och tillbaka som en väderflöjel.

Prinsessan visste inte, om hon vågade sig in. Men hon begrep, att det här måste vara mor Herta, som kanske kunde tala om, vart prins Hatt hade tagit vägen. Därför tog hon mod till sig, smög in genom bergadörren, gick hastigt fram till gumman och neg vackert.

— God kväll, kära mor, sade hon så artigt hon kunde.

Småtrollen blev mycket förvånade över den främmande rösten. Men gumman bara tittade upp och såg mycket belåten ut.

— Vad är du för en som kommer och hälsar så snällt och vänligt? skrockade hon. Här har jag nu suttit i tvåtusen år, och aldrig har någon kommit och gjort mej den hedern att kalla mej "kära mor". Var kommer du ifrån, barnet mitt?

— Sista natten låg jag hos gamla mor Märta i det andra svarta berget, svarade prinsessan.

— Bevare mej väl, skrockade käringen. Räknar du *henne* till gammalt folk också? Hon är ju bara

barnet och knappt hälften så gammal som jag. Nå, varför är du ute och går?

— Jag är gift med prins Hatt under jorden, svarade prinsessan. Men han har blivit förtrollad av en elak häxa, och nu har jag gett mej ut för att leta reda på honom. Din syster Märta i berget därborta trodde, att eftersom du är så gammal och vis, så vet du kanhända, var häxan har gjort av honom.

Häxan satt tyst och tänkte efter en stund. Hon såg mycket allvarsam ut.

— Ja, ja, sade hon. Nog har jag hört talas om prins Hatt, och nog vet jag var han finns. Men inte är det säkert, att du nånsin får honom tillbaka. För nu är han i häxans våld och har nästan glömt bort både dej och era barn och allt annat. Inte vet jag, hur vi ska bära oss åt för att rädda honom. Jag är inte så värst gammal, och min visdom är det inte mycket med. Men eftersom du gjorde mej den hedern att kalla mej "kära mor", så ska jag försöka hjälpa dej så gott jag kan.

— Ack, vad du är snäll, sade prinsessan. Så länge jag lever, kommer jag att vara dej tacksam.

— Lagom är bäst, sade gumman. Inte är det säkert att det går som du önskar. Jag har inte lovat dej din man tillbaka . . . Men nu är det nog bäst, att du blir kvar här i berget över natten. I morgon bit-

tida ska jag låta någon visa dej vägen till häxans slott.

Prinsessan blev kvar i hålan, och tidigt nästa morgon, när dagen började gry i öster, steg hon upp för att ge sig i väg. Hon tog den tvåtusenåriga mor Herta i hand och tackade farväl. Käringen ropade på ett av sina barnbarns barn, att han skulle följa med prinsessan. Det var en liten skrynklig bergapyssling med stor toppluva och långt vitt skägg.

— Vi två träffas nog aldrig mer i detta livet, sade trollkäringen. Men eftersom du gjorde mej den hedern att kalla mej "kära mor", så vill jag ge dej en liten vängåva till minne. Som du ser är det en penningpung. Så länge du har den i behåll, behöver du aldrig lida nöd. För hur mycket silverpengar du än tar ur den, så är den ändå alltid full. Om du en gång råkar din man, kan du kanske få nytta av min gåva. Och så önskar jag dej lycka på färden och allt gott i livet!

Prinsessan tackade den gamla för penningpungen. Och det var inte mer än rätt, för utom det att den var nyttig, så var den både vacker och dyrbar, helt av silke och stickad med guldtråd. Hon neg vackert, stoppade penningpungen i fickan och sade farväl en gång till. Så gick hon ut ur hålan och följde den lille

pysslingen, där han vandrade fram genom skog och land och över berg och dal.

När kvällen kom och skymningen föll, var prinsessan så trött, att hon inte kunde ta ett steg till. Just när hon var nära att sjunka till marken, pekade pysslingen framåt vägen. När prinsessan såg dit åt, fick hon syn på ett stort slott med många torn, som reste sig framför dem. Då fick hon nytt mod och glömde sin trötthet.

— Nu har jag gjort vad farfarsmor sa till mej, sade han. Därinne bor häxan, och henne får du allt själv ta reda på.

Och så lyfte han på toppluvan, nickade vänligt och sprang sin kos.

I gåshuset

En stund stod prinsessan stilla vid grinden och såg på slottet. Det hade tjocka murar och mäktiga torn och fönster i långa rader.

Därinne fanns hennes man! Nu gällde det att tänka sig för och inte tappa modet. Häxan skulle nog inte bli lätt att lura. Prinsessan darrade, när hon tänkte på det. Men nog skulle hon försöka rädda prins Hatt, om hon så skulle mista livet.

Till slut tog hon mod till sig, öppnade grinden och gick in på slottsgården. Då fick hon syn på en lång, ståtlig kvinna, som kom rakt emot henne. Prinsessan förstod genast, att det här måste vara häxan själv, stolt och tvärsäker och klädd i en grann röd klänning med guldbroderier.

— Vem är du och var kommer du ifrån? frågade häxan och såg på den främmande med stickande ögon.

— Jag är bara en stackars människa, svarade prinsessan. Jag har vandrat flera dagar genom skog och lund och över berg och dal. Nu är jag alldeles förbi av trötthet och orkar inte gå längre. Är det kanske möjligt, att jag skulle kunna få någon liten tjänst här på slottet?

Häxans ögon stack som nålar, tyckte prinsessan.

— Tror du verkligen, att jag bryr mej om varenda landstrykerska, som drar vägen fram, fnös hon. Och en sån en skulle jag ta i min tjänst! Packa dej genast i väg — aldrig sätter du foten på min tröskel!

Prinsessan blev förtvivlad, när hon hörde häxans ord. Men så tänkte hon på den blinde prins Hatt, och då kände hon sig modig igen.

— Det är du som bestämmer, sade hon ödmjukt, och det skulle vara alldeles för fint för mej att få tjänst på själva slottet. Men här på din stora gård

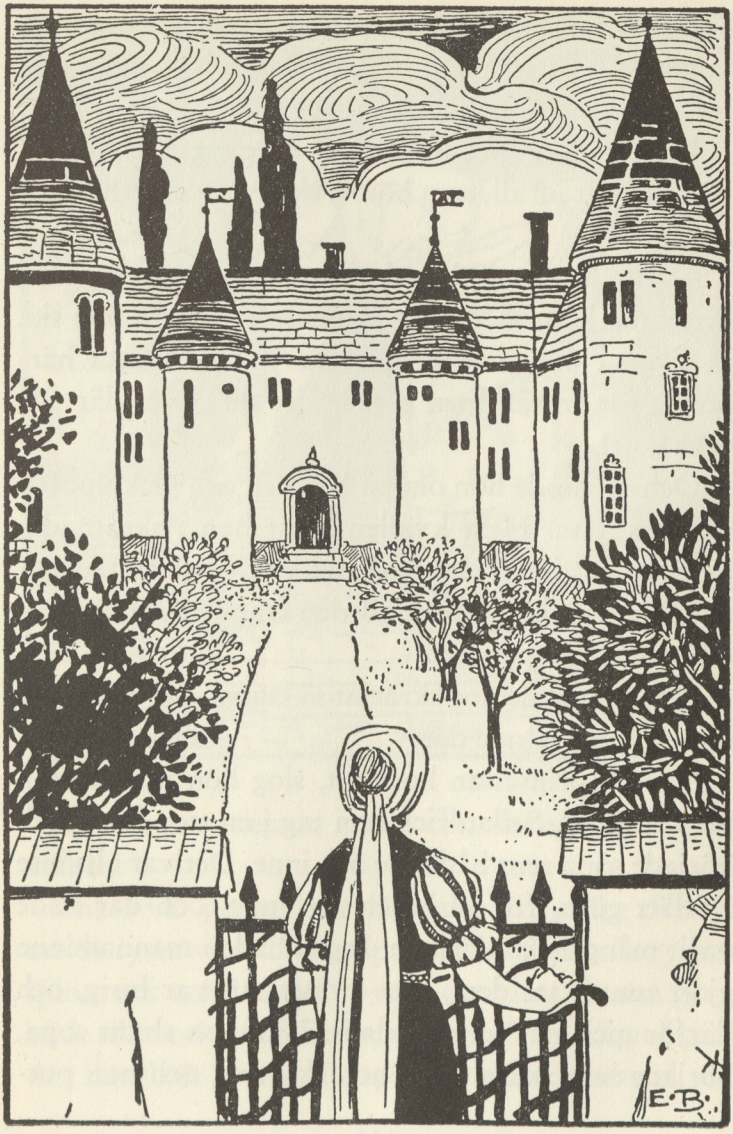

Prinsessan stod en stund vid grinden

har du väl något litet krypin, där en trött stackare kunde få vila sej några dagar? Jag blir dej tacksam för vilken vrå som helst.

Först tänkte häxan säga nej en gång till. Men så fick hon ett infall, som hon tyckte var omåttligt lustigt.

— Ja, är du nöjd med vilken vrå som helst, gapskrattade hon, så ska du få det som du vill. Du ska få ligga i . . . *gåshuset*. Det är just det rätta härberget för en sån liten gås! Måtte du trivas där och sova gott!

Och så vände hon om på klacken och gick uppför slottstrappan. Hela kvällen brast hon i skratt ideligen, så lustigt tyckte hon det var. Hon riktigt gonade sig, när hon tänkte på den främmande därnere i det smutsiga gåshuset.

Men hon hade nog skrattat så lagom, om hon hade sett vad som hände där.

Så fort prinsessan kom dit, slog hon upp dörren på vid gavel. Sedan fick hon tag i en stor kvast och började sopa rent både ute och inne. Det var alls inte ett lätt göra, för gåshuset var stort, och där hade varit många gäss därinne. Ingen hade i mannaminne gjort rent efter dem, men prinsessan var ivrig, och därför gick det som en dans. När hon slutat sopa, började hon skura. Och hon skurade, och hon put-

sade, och hon fejade i var vrå, så ingen hade sett maken.

Snart var golvet och väggarna och taket så rena, att de lyste vita. Då tog prinsessan fram sin gyllene spinnrock och lät den spinna det allra finaste garn, både silke och guld. Sedan tog hon fram härveln, och den härvlade garnet. Därpå blev den en vävstol, som

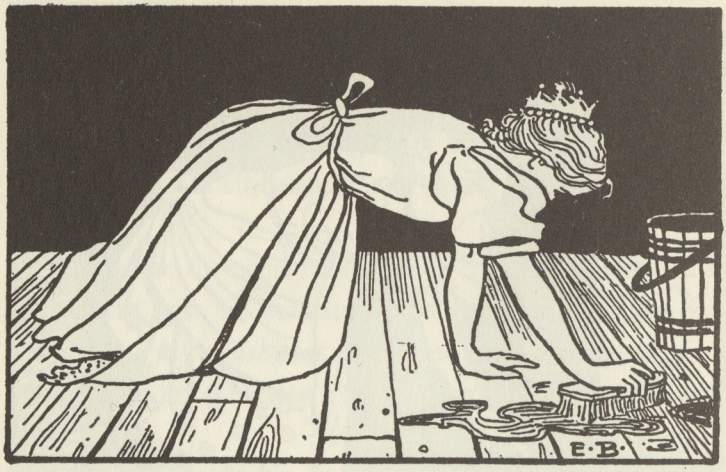

vävde alla härvorna till siden och gyllenduk. Och så klädde hon gåshuset både utan och innan med sidenet och gyllenduken, så det skimrade och blänkte på långt håll.

Vid det laget var hon så trött av allt arbetet, att hon måste lägga sig och sova. Men då hade hon också en sängkammare, som passade för en prinsessa!

Nästa morgon steg hon tidigt upp och gnuggade sömnen ur ögonen. Nu var hon utvilad och ville gärna fortsätta med sitt arbete. När hon såg på sitt verk, tyckte hon det knappt kunde vara bättre. Så tog hon fram sin guldstickade silkespung och gick ut och köpte mat och vin och annat som kunde fås

för pengar. Där kom hem till gåshuset både bord och bänkar och silverfat och bägare.

Prinsessan kokte och stekte och styrde och ställde för ett ståtligt gästabud. När allt var i ordning, gick hon upp till slottet och bad att få tala med drottningen.

Häxan kom strax ut på slottstrappan, och den här gången lät hon riktigt nådig. Hon hade hört sina pigor prata om allt märkvärdigt som hände inne i gåshuset. Men för skams skull hade hon inte velat gå dit och se efter, fast hon knappt kunde bärga sig för nyfikenhet.

Nu hoppades hon, att den främmande skulle bjuda henne på kalaset, och så blev det också.

— Du har varit så vänlig och gett mej husrum över natten, sade prinsessan. Nu ville jag så gärna visa min tacksamhet. Vill inte du och prins Hatt därför göra mej den äran att bli mina gäster i kväll?

— Tack ska du ha, smilade häxan. Min käre fästman har jag just i dagarna fått hem från främmande land. Där har han haft så många ledsamma äventyr, så hans huvud är ännu lite konstigt. Han drömmer ideligen om sjungande löv och underjordiska salar och andra dumheter. Jag ger honom förstås var dag nyttiga glömskedrycker, men det dröjer nog ännu en vecka, innan han blir så bra, att vi kan fira

bröllop. — Så han måste nog hålla sej inne så länge. Men jag ska ta med mej min styvdotter istället, så blir vi tre vid bordet i alla fall.

Prinsessan blev inte glad, när hon fick höra detta. Men hon visste sig ingen annan råd än att niga och önska sina gäster välkomna till kvällen. Så gick hon ner i sitt gåshus igen. Där blev hon sittande både länge och väl, medan hon funderade på, hur hon skulle kunna överlista häxan och få träffa prins Hatt.

Till slut hittade hon på ett sätt, som hon trodde skulle lyckas. Och det var i sista stund hon kom på det, för i samma stund fick hon se häxan komma nedför backen med en blek ung flicka bakom sig. Prinsessan öppnade genast dörren, neg artigt och bad dem stiga på.

I gåshuset var bordet dukat med goda rätter på silverfat, rött vin i kristallflaskor och kostliga frukter i guldskålar. Man satte sig genast till bords, och gästerna lät maten sig väl smaka. Prinsessan var den artigaste värdinna, som gjorde allt vad hon kunde för att roa dem. När de hade ätit och druckit och var nöjda och belåtna, tog hon fram sin gyllene spinnrock och lät den spinna det finaste silkesgarn. Det gick, så det riktigt surrade om öronen på dem.

Och inte tog det slut, förrän prinsessan själv sade stopp.

Häxan blev omåttligt häpen. I hela sitt liv hade hon aldrig sett något så märkvärdigt. Hon frågade genast, om hon inte kunde få den där spinnrocken.

— Nej, det går inte för sej, svarade prinsessan. Den är alltför dyrbar för att jag skulle ge bort den.

— Nå, tiggde häxan, då kan jag väl få köpa den? Säj bara hur mycket den kostar!

— Nej, sade prinsessan, jag handlar inte med

spinnrockar. Om jag nånsin gör mej av med den klenoden, så blir det åtminstone inte för pengar.

— Vad är det då du vill ha? frågade häxan.

— Jag kan väl ha mina önskningar, jag med, svarade prinsessan. Men du blir bara förargad, om du får höra dem, så det lönar sej inte, att vi talar om den saken mer.

— Varför skulle jag bli förargad? skrek häxan Du ska få vad du vill och det utan prut!

— Nåja, sade prinsessan, eftersom du är så ivrig, så ska jag väl tala om min lilla önskan. Du ska få spinnrocken, men bara på *ett* villkor! Låt mej i kväll få råka prins Hatt och tala med honom i enrum.

Häxan ryckte till och tittade på den främmande med sina onda ögon.

— Var det inte det jag visste, sade prinsessan och såg ut som hon inte brydde sig om saken. Du tycker inte om mitt förslag, och det är ju inte att undra på. Nu talar vi inte mer om det. Var och en behåller sitt, och vi är lika goda vänner för det.

Men häxan hade under tiden tänkt ut, hur hon skulle komma över den dyrbara spinnrocken. Hon kunde ju i förväg ge prinsen en stark sömndryck. Då skulle han inte kunna se den främmande kvinnan och inte höra vad hon hade att säga heller.

— Nej, kom du bara, sade häxan och smilade

hånfullt. Du ska få det som du vill, och det i denna stund!

Och så gick de upp till slottet, och prinsessan fick vänta i förstugan.

Häxan tog nu en bägare och fyllde den med vin. Det blandade hon med många sömngivande örter och rörde noga om. Hon gick in i prinsens kammare med drycken. Styvdottern fick gå med för att ta emot den tömda bägaren och bära ut den.

— Sedan ska du gömma dej i prinsens kammare och lyssna noga på allt vad den främmande säjer, sade häxan till styvdottern. Tidigt i morgon vill jag veta vart ord hon har sagt!

Flickan lovade att lyda häxans befallning.

— Här, min käre prins Hatt, myste häxan, när hon kom fram till prinsens stol, här har du en dryck

som ska ge dej lugn och ro! Då slipper du dina drömmar om sjungande löv och underjordiska salar och alla andra dumheter.

Prinsen famlade efter bägaren och tömde den i ett drag. Så räckte han den till flickan, som bar ut den i nästa rum. Sedan smög hon in i kammaren igen och gömde sig i det mörkaste hörnet. Då hade redan sömnen kommit över prinsen, och han sjönk tillbaka mot ryggstödet i tung dvala.

Då log häxan i sitt falska hjärta!

Hon gick ut till prinsessan och bad henne stiga in i kammaren.

— Här har du prinsen, sade hon och log ondskefullt. Nu kan du få tala med honom så mycket du vill — jag ska inte störa er!

Så gick hon, och nu trodde prinsessan, att hon var ensam med sin man. Hon föll på knä och lade armarna om hans hals och talade om hur glad hon var, att hon äntligen hade funnit honom.

Men prinsen svarade henne inte, och när hon såg närmare på honom i halvmörkret, märkte hon, att han sov djupt. Då blev hon bedrövad och började snyfta.

— Prins Hatt, snyftade hon, prins Hatt, kan du förlåta mej?

Och så började hon räkna upp allt orätt hon hade

gjort, både när hon tände ljuset och såg på honom i deras underjordiska hem och när hon inte hindrat hans yngsta syster att komma ut till honom i skogen.

Men hur mycket hon än bad och snyftade, så svarade prinsen inte utan bara sov. Då blev hon alldeles förtvivlad. Hon vred sina händer och berättade un-

der strömmande tårar, hur hon vandrat långa vägar för att söka honom.

— Jag har gått genom skog och lund, över berg och dal, grät hon. Jag har vågat mej in i själva trollfolkets hålor för att få veta, var du fanns.

Men allt var förgäves. Prinsen vaknade inte och hörde inte ett enda ord. Så stark var sömndrycken, som han fått av häxan.

Under tiden stod den bleka styvdottern i kammarens mörkaste vrå. Hon hörde vartenda ord, men hon tyckte synd om prinsessan. Hon lovade sig själv, att hon aldrig skulle förråda henne.

Tidigt i gryningen, när stjärnorna började slockna, kom häxan in i prinsens kammare. Och när hon fick se, hur där stod till, blev hon riktigt belåten. Nu var prinsessan skyldig henne spinnrocken, och hon blev tvungen att genast gå ner i gåshuset och hämta den. Under tiden vinkade häxan till sig sin styvdotter och ville veta vad den främmande hade sagt. Men flickan svarade, att hon bara hade legat på knä framför prins Hatt och gråtit och pratat en hel hop, som det inte var någon mening i.

Häxan tog mysande emot den gyllene spinnrocken. Så gick hon in i sin hemliga kammare och satte sig att spinna. Och lika kvickt som tråden lekte på spindeln, lika kvickt lekte hennes onda tankar.

Men den som inte kände sig glad, det var prinsessan. Hon satt hela förmiddagen i gåshuset och grät med handen under kind. Tårarna rann som de klaraste pärlor.

Men när eftermiddagen kom, torkade hon sina tårar och försökte se glad ut. Hon tog fram sin guldstickade silkespung och gick ut och köpte mat och vin och annat som kunde fås för pengar.

Prinsessan kokte och stekte och styrde och ställde för ett ståtligt gästabud. När allt var i ordning, gick hon upp till slottet och bad att få tala med drottningen.

Häxan kom strax ut på slottstrappan. Hon tackade för sist och lät riktigt nådig. Hon hade hört sina pigor prata om, att det nog skulle bli ett nytt kalas i gåshuset, och hon hoppades, att den främmande skulle bjuda henne en gång till. Kanske hade hon några flera märkvärdiga saker, som var lika bra som spinnrocken.

— Du var så vänlig och höll tillgodo med lite kvällsvard hos mej i går, sade prinsessan. Då hade vi det riktigt trevligt, eller hur? Därför undrar jag, om inte du och din styvdotter skulle vilja vara mina gäster i kväll också?

— Tack ska du ha, smilade häxan och blev belåten. Det vill vi gärna!

Prinsessan neg och önskade sina gäster välkomna till kvällen. Så gick hon ner i sitt gåshus igen.

Det dröjde inte länge, innan hon fick se häxan komma nedför backen med den bleka flickan bakom sig. Prinsessan öppnade genast dörren, neg artigt och bad dem stiga på.

I gåshuset var bordet dukat med goda rätter på silverfat, rött vin i kristallflaskor och kostliga frukter i guldskålar. Man satte sig genast till bords, och gästerna lät maten sig väl smaka. Prinsessan var den artigaste värdinna, som gjorde allt vad hon kunde för att roa dem. När de hade ätit och druckit och kände sig mätta och belåtna, tog hon fram sin gyllene härvel och lät den härvla och väva de finaste sidentyger och gyllendukar. Det gick, så det riktigt frasade om öronen på dem. Och inte tog det slut, förrän prinsessan själv sade stopp.

Häxan blev omåttligt häpen. Visst hade spinnrocken varit bra, men det här var ändå ett strå vassare, tyckte hon. I hela sitt liv hade hon aldrig sett något så märkvärdigt. Hon frågade genast, om hon inte kunde få den där härveln.

— Nej, det går inte för sej, svarade prinsessan. Den är alltför dyrbar för att jag skulle ge bort den.

— Nå, tiggde häxan, då kan jag väl få köpa den? Säj bara hur mycket den kostar.

Prinsessan bad dem stiga på

— Nej, sade prinsessan, jag handlar inte med härvlar. Om jag nånsin gör mej av med den klenoden, så blir det åtminstone inte för pengar.

— Vad är det då du vill ha? frågade häxan.

— Jag kan väl ha mina önskningar, jag med, svarade prinsessan. Men du blir bara förargad, om du får höra dem, så det lönar sej inte att vi talar om den saken mer.

Häxan förstod vad hon menade och tittade på den främmande med sina onda, stickande ögon.

— Ja, var det inte det jag visste, sade prinsessan och såg ut som hon inte brydde sig om saken alls. Du tycker inte om mitt förslag, och det är ju inte att undra på. Nu talar vi inte mer om det. Var och en behåller sitt, och vi är lika goda vänner för det.

Men häxan hade redan tänkt ut, att hon gärna kunde gå in på det där villkoret i kväll också. Hon kunde ju i förväg ge prinsen en stark sömndryck. Då skulle han inte kunna se den främmande kvinnan och inte kunna höra vad hon hade att säga heller.

— Nej, kom du bara, sade häxan och smilade hånfullt. Du ska få det som du vill, och det med detsamma.

Och så gick de upp till slottet, och prinsessan fick vänta i förstugan.

Häxan tog nu en bägare och fyllde den med vin. Det blandade hon med många sömngivande örter och rörde noga om. Hon gick in i prinsens kammare med drycken. Styvdottern fick gå med för att ta emot den tömda bägaren och bära ut den.

— Sedan ska du gömma dej i prinsens kammare och lyssna noga på allt vad den främmande säjer, sade häxan till sin styvdotter. Tidigt i morgon vill jag veta vart ord hon har sagt!

Flickan lovade att lyda häxans befallning.

— Här, min käre prins Hatt, myste häxan, när hon kom fram till prinsens stol, här har du en dryck som ska ge dej lugn och ro! Då slipper du dina drömmar om sjungande löv och underjordiska salar och alla andra dumheter.

Prinsen famlade efter bägaren och tömde den i ett enda drag. Så räckte han den till flickan, som bar ut den i nästa rum. Sedan smög hon in i kammaren igen och gömde sig i det mörkaste hörnet. Då hade sömnen redan kommit över prinsen, och han sjönk tillbaka mot ryggstödet i tung dvala.

Då log häxan i sitt falska hjärta!

Hon gick ut till prinsessan och bad henne stiga in i kammaren.

— Här har du prinsen igen, sade hon och log

ondskefullt. Nu kan du få tala med honom så mycket du vill — jag ska inte störa er!

Så gick hon, och prinsessan trodde nu, att hon var ensam med sin man. Hon föll på knä och lade armarna om hans hals och talade om hur glad hon var, att hon äntligen hade funnit honom.

Men prinsen svarade henne inte, och när hon såg närmare på honom i halvmörkret, märkte hon, att han sov djupt. Då blev hon bedrövad och började snyfta.

— Prins Hatt, snyftade hon, prins Hatt, kan du förlåta mej?

Och så började hon räkna upp allt orätt hon hade gjort, både när hon tände ljuset och såg på honom i deras underjordiska hem och när hon inte hindrat hans yngsta syster att komma ut till honom i skogen.

Men hur mycket hon än bad och snyftade, så svarade prinsen inte utan bara sov. Då blev hon alldeles förtvivlad. Hon vred sina händer och berättade under strömmande tårar, hur hon vandrat långa vägar för att söka honom.

— Jag har gått genom skog och lund och över berg och dal, grät hon. Jag har vågat mej in i själva trollfolkets hålor för att få veta, var du fanns.

Men allt var förgäves. Prinsen vaknade inte och

hörde inte ett enda ord. Så stark var sömndrycken, som han fått av häxan.

Under tiden stod den bleka styvdottern i kammarens mörkaste vrå. Hon hörde vartenda ord, men hon tyckte synd om prinsessan — aldrig, aldrig skulle hon förråda henne.

Tidigt i gryningen, när stjärnorna började slockna, kom häxan in i prinsens kammare. Och när hon fick se, hur där stod till, blev hon storbelåten. Nu var prinsessan skyldig henne härveln, och hon blev tvungen att genast gå ner i gåshuset och hämta den. Under tiden vinkade häxan till sig sin styvdotter och ville veta vad den främmande hade haft för sig. Men flickan svarade som förra gången, att främlingen bara hade legat på knä framför prins Hatt och gråtit och pratat en hel hop, som det inte var någon mening i.

Häxan gnuggade sina händer, och tog mysande emot härveln. Så gick hon in i sin hemliga kammare och satte sig att härvla. Och lika kvickt som tråden löpte på härveln, lika kvickt löpte hennes onda tankar.

Men den som inte kände sig glad, det var prinsessan. Hon satt hela förmiddagen i gåshuset och grät med handen under kind. Tårarna rann som de klaraste pärlor.

Men när eftermiddagen kom, torkade hon sina tårar och försökte se glad ut. Hon tog fram sin guldstickade silkespung och gick ut och köpte mat och vin och annat som man kunde få för pengar.

Prinsessan kokte och stekte och styrde och ställde för ett ännu ståtligare gästabud än de föregående kvällarna. Men så var det ju också sista gången. Om hon inte fick tala med prins Hatt den här natten, så var allt hopp ute.

När allt var i ordning, gick hon upp till slottet och bad att få tala med drottningen.

Häxan kom strax ut på slottstrappan. Hon tackade för sist och lät riktigt nådig. Hon hade hört sina pigor prata om att det nog skulle bli ett nytt kalas i gåshuset, och hon hoppades, att den främmande skulle bjuda henne en gång till. Kanske hade hon något annat märkvärdigt, som var lika bra som spinnrocken och härveln.

— Du var så vänlig och höll till godo med lite kvällsvard hos mej både i går och i förrgår, sade prinsessan. Då hade vi det riktigt trevligt, eller hur? Därför undrar jag, om inte du och din styvdotter skulle vilja vara mina gäster i kväll också?

— Tack ska du ha, smilade häxan och blev mycket belåten. Det vill vi gärna!

Prinsessan neg och önskade sina gäster välkomna till kvällen. Så gick hon ner i sitt gåshus igen.

Det dröjde inte länge, innan hon fick se häxan komma gående nedför backen med den bleka flickan bakom sig. Prinsessan öppnade genast dörren, neg artigt och bad dem stiga på.

I gåshuset var bordet dukat med goda rätter på silverfat, rött vin i kristallflaskor och kostliga frukter i guldskålar. Man satte sig genast till bords, och gästerna lät maten sig väl smaka. Prinsessan var den artigaste värdinna, som gjorde allt vad hon kunde för att roa dem. När de hade ätit och druckit och

kände sig mätta och belåtna, tog hon fram sin guldstickade silkespung och höll den upp och ner, så att silverslantarna började rulla.

Pengarna rann ur pungen ner på golvet, och där blev en riktig silverhög. Prinsessan måste till sist säga stopp, för att de inte skulle behöva gå och kliva bland pengarna.

Häxan blev omåttligt häpen. Visst hade spinnrocken och härveln varit bra, men fast silkespungen var så liten, gick den ändå utanpå bägge två, tyckte hon. I hela sitt liv hade hon aldrig sett någonting så märkvärdigt. Hon frågade genast, om hon inte kunde få den silkespungen.

— Nej, det går inte för sej, svarade prinsessan. Den är alltför dyrbar för att jag skulle ge bort den.

— Nå, då kan jag väl få köpa den, tiggde häxan. Säj bara hur mycket den kostar.

— Nej, sade prinsessan, jag handlar inte med silkespungar. Om jag nånsin gör mej av med den klenoden, så blir det åtminstone inte för pengar.

— Vad är det då du vill ha? frågade häxan.

— Jag kan väl ha mina önskningar, jag med, svarade prinsessan. Men du blir bara förargad, om du får höra dem, så det lönar sej inte, att vi talar om den saken mer.

Men den här gången var häxan så ivrig, så ivrig.

— Jag förstår vad du menar, sade hon. Kom du med bara, så ska du genast få det precis som du vill.

Och så gick de upp till slottet, där prinsessan som vanligt fick vänta i förstugan.

Häxan tog nu en bägare och fyllde den med vin. Det blandade hon med många sömngivande örter och rörde noga om. Hon gick in i prinsens kammare

med drycken. Styvdottern fick gå med för att ta emot den tömda bägaren och bära ut den.

— Sedan ska du gömma dej i prinsens kammare och lyssna noga på allt vad den främmande säjer, sade häxan till sin styvdotter. Tidigt i morgon vill jag veta vart ord hon har sagt!

Flickan lovade att lyda häxans befallning.

— Här, min käre prins Hatt, myste häxan, när hon kom fram till prinsens stol, här har du en dryck, som ska ge dej lugn och ro! Då slipper du dina drömmar om sjungande löv och underjordiska salar och alla andra dumheter.

Prinsen tog bägaren och tänkte tömma den i ett enda drag. Men så tyckte han, att häxans styvdotter blinkade åt honom och skakade på huvudet.

Han förstod, att hon ville varna honom. Han förde därför bägaren till munnen och låtsades dricka. Men bägaren var fortfarande full, när han räckte den till flickan — inte en droppe hade han druckit. Styvdottern bar bägaren till nästa rum och hällde ut sömndrycken. Sedan smög hon in i kammaren igen och gömde sig i det mörkaste hörnet.

Under tiden sjönk prinsen långsamt tillbaka mot ryggstödet och slöt ögonen som om han sov och varken hörde eller såg.

Då log häxan i sitt falska hjärta!

Hon gick ut till prinsessan och bad henne stiga in i kammaren.

— Här har du honom igen, sade hon. Nu kan du få tala med honom så mycket du nånsin vill — jag ska inte störa er!

Så gick hon, och prinsessan trodde nu, att hon var ensam med sin man. Hon föll på knä och lade armarna om hans hals, och så började hon tala. Hon var så glad, sade hon, att hon äntligen hade funnit honom.

Men prinsen svarade henne inte. Han var så förvirrad av häxans trollerier och glömskedrycker. Han kunde inte ens begripa, vem prinsessan var.

— Vad är det hon säjer? tänkte han. Och vem kan hon vara, som talar med så mild och vänlig röst?

När prins Hatt inte svarade ett enda ord, stirrade prinsessan förtvivlad på honom i halvmörkret. Då trodde hon, att han sov lika djupt som de föregående gångerna. Hon blev djupt bedrövad och började gråta.

— Prins Hatt, snyftade hon, prins Hatt, kan du nånsin förlåta mej?

Och så började hon räkna upp allt orätt hon hade gjort, både när hon tände ljuset och såg på honom i deras underjordiska hem och när hon inte hindrat hans yngsta syster att komma ut till honom i skogen.

Men hur mycket hon än bad och snyftade, så svarade prinsen inte. Han lyssnade visst till vad hon sade, men han kunde inte fatta hennes ord.

Men efter en stund började hans minne klarna. Han kom ihåg sin hustru och sina små barn och allt som hade hänt, när de skildes åt. Han kände det som om han höll på att vakna upp ur en lång och plågsam dröm, men han förmådde inte få fram ett enda ord.

Då blev prinsessan alldeles utom sig av förtvivlan. Hon vred sina händer och berättade under strömmande tårar, hur hon vandrat långa vägar för att söka honom.

— Jag har gått genom skog och lund och över berg och dal, grät hon. Jag har vågat mej in i själva trollfolkets hålor för att få veta var du fanns.

När prinsen förstod vad hon hade lidit, rusade allt blod till hans hjärta. Med ens sprang han upp och tog prinsessan i sin famn och kysste henne. Och om det förut hade varit sorg och klagan, så blev det nu fröjd och gamman. Prinsen och prinsessan visste knappt var de var, så stor var deras lycka att äntligen vara tillsammans.

Men när de stod där och hade glömt bort hela världen, hörde de någon som kom smygande ur mörkret. Det var häxans styvdotter. Prinsessan blev

rädd, för hon trodde förstås, att den bleka flickan skulle förråda dem.

Men styvdottern talade så vänligt till dem och bad dem vara lugna.

— Var inte rädda, sade hon, jag ska inte förråda er. Tvärtom ska jag hjälpa er så mycket jag kan. Ni ska inte tro, att jag hör till häxans folk eller handlar efter hennes sinne. — Nej, min far var en kristen prins liksom du, prins Hatt. Häxan förtrollade honom på samma sätt som hon nu har förtrollat dej. Men han tynade bort och dog av sorg, och sen dess har jag varit tvungen att bo i häxans slott och lyda hennes onda befallningar. Jag vill bra gärna komma bort härifrån, och om vi tre nu håller ihop, så borde vi kunna få död på den elaka trollpackan.

Både prinsen och prinsessan blev lättare till sinnes, när de hörde dessa ord. De bad flickan slå sig ner med dem i en vrå, så de kunde komma överens om, vad de skulle göra.

— Ni har väl reda på, började flickan, att det enda sättet att få bukt med häxor av den här sorten är att skålla ihjäl dem?

Nej, det hade de aldrig hört, sade de. Men när de nu fick veta det, så kunde de mer än väl förstå det.

— Jo, det är visst och säkert, sade flickan. Därför är det bäst, att vi inte låtsar om någonting till en

början. I morgon kommer häxan och frågar dej, prins Hatt, om hon inte får ställa till bröllop snart. Då ska du bara svara *ja*. Hon kommer genast att bjuda hit alla sina otäcka släktingar, för hon tänker nog ställa till ett hejdundrande gästabud, när hon får dej till man. Men nu vet hon ju, att du, prinsessa, lagar så god mat som ingen annan i hennes rike. Därför kommer hon säkert att fråga dej, hur man ska få köttet riktigt mört.

— Men jag kan inte något knep för att få köttet mört, sade prinsessan.

— Det gör ingenting, menade den bleka flickan. Du behöver bara svara: "Jag har hört, att elden ska vara så stark som möjligt. Sen ska man låta spadet koka, ända tills kitteln blir blå i botten." Om ni två gör som jag har sagt, så ska jag sen göra resten.

Prinsen och prinsessan tackade flickan varmt och lovade att rätta sig efter hennes råd.

Sedan satt de länge och talades vid. De talade om barnen och om hasselbusken och hemmet under den. Och den bleka flickan berättade om sin far, som hade varit god och ädel men dukat under för häxans ondska.

Tidigt i gryningen, när stjärnorna började slockna, smög flickan tillbaka till sin vrå, och prins Hatt lutade huvudet mot ryggstödet och slöt ögonen.

Prinsessan lade sig på knä framför honom, grep hans hand och tog på sig en förtvivlad uppsyn.

Strax därpå kom häxan in i prinsens kammare. Och när hon fick se, hur där stod till, blev hon riktigt storbelåten. Nu var prinsessan skyldig henne silkespungen, och hon blev tvungen att genast gå ner i gåshuset och hämta den. Under tiden vinkade häxan till sig sin styvdotter och ville veta vad den främmande haft för sig. Men flickan svarade som förut, att främlingen bara hade legat på knä framför prins Hatt och gråtit och pratat en hel hop, som det inte var någon mening i.

Häxan gnuggade sina händer och hon tog mysande emot silkespungen. Så gick hon in i sin hemliga kammare och satte sig att ösa silverslantar ur sin guldstickade silkespung. Och lika full som pungen var med slantar, lika fullt var hennes huvud av onda tankar.

Befrielsen

När häxan satt där och såg hur slantarna trillade, fick hon ett gott infall. Nu borde hon allt ha råd att ställa till ett hejdundrande bröllop. Hon skulle bjuda alla sina släktingar, både troll och dvärgar,

både häxor och jättar. Alla skulle de få äta och dricka så mycket de orkade. Så länge hon hade den dyrbara silkespungen, skulle de ändå inte kunna äta henne fattig, det var då säkert.

Därför gick hon genast till prinsens kammare . . . kanske han snart var kry nog att gifta sig.

— Min käre prins Hatt, sade hon, skulle vi inte kunna fira bröllop nu?

— Jo, för all del, svarade prinsen. Det går nog för sej — från min sida finns det inte något hinder.

Häxan blev så glad, så hon visste inte på vilket ben hon skulle stå.

— Nog har jag tur, gapskrattade hon. I förrgår fick jag spinnrocken. I går fick jag härveln och i dag silkespungen. Och så får jag min käre fästmans ja och samtycke till på köpet! Men nu ska jag också bulla upp, och det så det står härliga till.

Och så började hon bjuda till bröllop. Hon skickade ut sändebud åt både öster och väster, norr och söder. Alla släktingar skulle bjudas, både små och stora. Etthundra trollkarlar och jättar, tvåhundra trollkäringar och häxor och trehundra trollungar och häxbytingar. Allihop fick en särskild hälsning, att de skulle få äta så mycket de ville.

Sedan for hon omkring som en virvelvind, och på en kort stund hade hon vänt upp och ner på allting

i slottet. Allt skulle vara färdigt i röda rappet, och inget knussel skulle det vara.

Så lät hon bära fram sin stora kittel, som rymde aderton oxar. Nu skulle det första koket ske, och det var viktigt att det blev lyckat, för det köttet tänkte hon bjuda de förnämsta gästerna på.

När elden flammade och oxarna var färdiga att läggas i kitteln, kom häxan ihåg, hur fint och mört det köttet hade varit, som den främmande kvinnan hade bjudit på. Hon skickade därför efter prinsessan och frågade, hur man borde göra för att få köttet riktigt mört.

— Åh, det vet du förstås mycket bättre än jag, sade prinsessan. Men jag har hört säjas, att elden ska vara så stark som möjligt. Sen ska man låta spadet koka, ända tills kitteln blir blå i botten.

Detta tyckte häxan var ett förståndigt råd. Och hon befallde, att man skulle elda ändå mer under grytan, så vattnet till slut bubblade och stänkte över kittelns kant.

När köttet hade kokat en stund, lät häxan sätta en stege bredvid kitteln. Så bad hon, att prinsessan skulle klättra upp och se efter, om inte kitteln var blå i botten än. Styvdottern skulle stå nedanför och hålla i stegen.

Prinsessan gick upp, lutade sig fram och såg ner i vattnet.

— Nej, sade hon, jag kan inte se någon blånad.

— Det var bra uselt, fräste häxan. Ner med dej då, så vi får sätta mer fart på elden.

Prinsessan klättrade ner, och man lade mer bränsle på elden. Det dånade och bubblade i kitteln.

När köttet hade kokat en stund till, bad häxan, att prins Hatt skulle klättra upp och se efter, om inte kitteln var blå i botten än. Styvdottern skulle stå nedanför och hålla i stegen.

Prinsen gick upp, lutade sig fram och såg ner i vattnet.

— Nej sade han, jag kan inte se någon blånad.

— Det var då bra märkvärdigt, fräste häxan. Det är ju så hett, så det sjunger i kitteln. Ni måtte inte ha sett efter ordentligt. Kom ner du, min käre prins Hatt, så ska jag själv gå upp och titta. Håll i stegen ordentligt, du flicka!

Prinsen klev ner, och häxan klättrade upp. Hon lutade sig ivrigt fram över brädden. Med sina stickande ögon stirrade hon ner i vattnet, där det bubblade och kokade som allra värst. Men någon blånad kunde hon inte upptäcka. Då blev hon förargad och lutade sig otåligt allt längre fram över grytan.

Häxan lutade sig fram över kitteln

Men just när hon stod böjd över kitteln och stirrade ner i bubblorna, lyfte styvdottern en liten smula på stegen. Det var bara en liten, liten smula — men det var alldeles nog!

Häxan miste jämvikten och föll på huvudet ner i grytan, så det kokheta vattnet stänkte högt i sky. I samma ögonblick gav hon till det hiskligaste vrål. Men strax blev det tyst, alldeles tyst. Och sedan hörde man ingenting annat än vattnets puttrande. Styvdottern och prinsen och prinsessan stod alldeles stilla och lyssnade en lång stund.

Men så tyckte de, att det inte var värt att dröja tills de sexhundra gästerna kom. Därför tog de den gyllene spinnrocken, den gyllene härveln och den guldstickade silkespungen och gav sig i väg från häxans rike över berg och dal och genom skog och lund.

*

När de hade vandrat både länge och väl, och stjärnorna började slockna, såg de på avstånd ett stort gyllene slott som glimmade i morgonsolen. Då de hade gått ett stycke till, märkte de, att mitt på slottsgården stod en grön hasselbuske. Och när de kom ännu närmare, hörde de från busken ett härligt spel som av harpor och fågelsång.

Prinsessans hjärta började slå fortare, för hon

kände genast igen klangen av de tre sjungande löven. Det var samma löv, som hon först hade längtat så mycket efter, och som sedan hade tröstat henne så ofta i den underjordiska salen. Men ännu gladare blev både hon och prinsen, när de äntligen hann fram till den gröna hasselbusken.

Där stod prinsens tre systrar, och där fick prinsen och prinsessan återse sina två söner och sin lilla flicka. Hela borggården bakom systrarna var fylld av folk — det var prins Hatts undersåtar. Och när prinsen och prinsessan steg upp på slottstrappan, blev prins Hatt utropad till kung, och prinsessan blev hans drottning.

Sedan levde de alla lyckliga och nöjda i många, många år. Och berättelsen om prins Hatt och hans prinsessa och deras trofasta kärlek gick runt all världen.

Men på slottets gård stod den evigt gröna hasselbusken. I toppen satt de tre sjungande löven, och de klingade och sjöng utan uppehåll genom tiderna.

Barnen visste inte något bättre än att leka och drömma under buskens grenar. Och när de gamla gick förbi, brukade de också stanna där en liten stund, innan de gick tillbaka till sitt arbete.

Och än i dag, om någon längtar eller är trött eller tung till mods, så behöver han bara lyssna till de sjungande löven. Då känner han sig strax fri och lätt till sinnes som ett lyckligt barn.

Gåva av förlaget

Svenska barnboksinstitutet
26470000118

Svenska
Barnboks-
Institutet
STOCKHOLM

Svenska Folksagor Första samlingen

Dörren till hålan var öppen, så prinsessan kunde se in. Det brann en eld därinne, och runt elden myllrade det av småtroll med långa svansar.
Längst fram satt en gammal käring som var hemsk att skåda. Hon var liten och krokig och fasligt brun och skrynklig i hyn. Näsan var lång och gick ner över munnen, och huvudet runkade fram och tillbaka hela tiden.

Prinsessan visste inte, om hon vågade sig in. Men slutligen tog hon mod till sig, smög in genom bergadörren, gick hastigt fram till gumman och neg vackert.
— God kväll, kära mor, sade hon så artigt hon kunde.

*

År 1899 började barnboksserien *Saga* utkomma, och SVENSKA FOLKSAGOR blev den första boken i serien. De gamla sagorna berättades av Fridtjuv Berg och illustrerades av Elsa Beskow.
I dag lyssnar de första läsarnas barnbarn lika ivrigt till sagorna om Lilla Rosa och Långa Leda, Vallpojken och älvekungen och Prins Hatt under jorden.
De gamla folksagorna har kvar sitt grepp om barnens fantasi, därför att de är *riktiga* sagor. De är äkta och konstnärliga, enkla och klara. De är rika på äventyr och spänning, ibland är de rörande, och de slutar — som regel — lyckligt.

SVENSK LÄRARETIDNINGS FÖRLAG
Saga nr 1
Pris 4 kronor 85 öre
pf 5-11

SVENSKA FOLKSAGOR

Första samlingen

SAGA

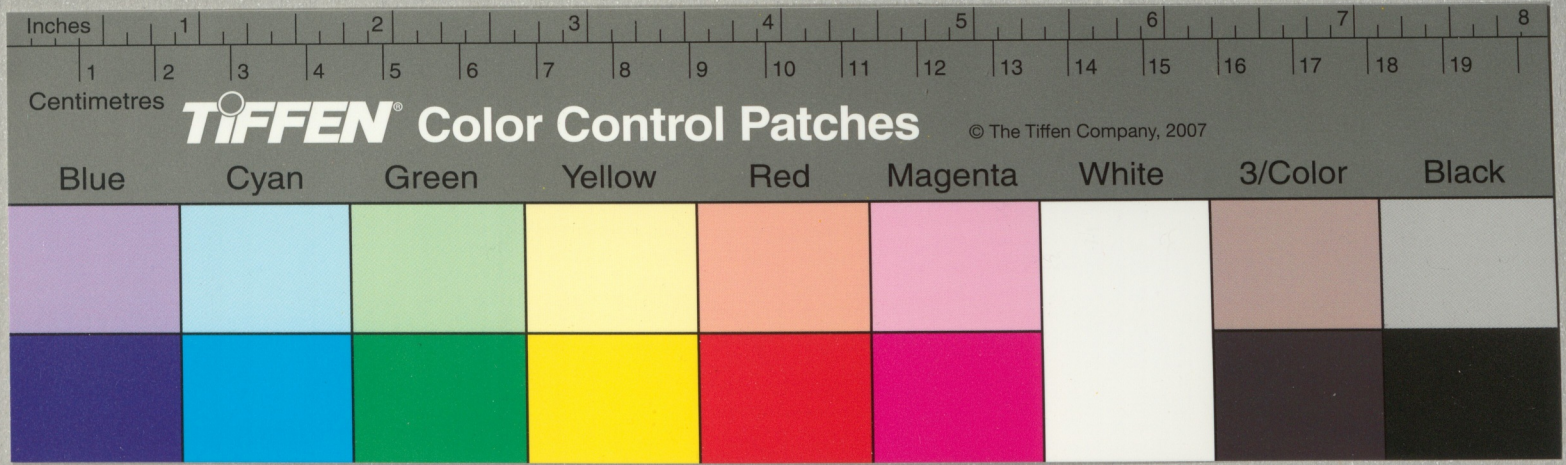
Inches
1 2 3 4 5 6 7 8
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
Centimetres
TIFFEN® Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black